

Täysistunto

Tiistai 5.5.2026 klo 14.00—21.39

4. Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Ulkoministeri Elina Valtonen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävien puheenvuorojen pituus olisi enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi tuntia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Valtonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.03 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsitellyssä olevassa ajankohtaisselonteossa arvioidaan Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä tapahtuneita keskeisimpiä muutossuuntia. Ajankohtaisselonteko täydentää vuonna 2024 julkaistua ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa.

Vuoden 2024 jälkeen Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Suurvaltakilpailu on kiristynyt, sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää haastetaan, transatlanttinen toimintaympäristö on murroksessa, ja sota jatkuu Euroopassa. Tunnistamme muutoksen, mutta emme ole sen vietävissä.

Suomen toiminta epävarmuudenkin aikana on ennakoivaa. Tilannekuvamme rakentuu realistiselle pohjalle. Suomi on varautunut hyvin. Kansainvälisillä areenoilla olemme aktiivinen toimija, joka pyrkii määrätietoisesti vahvistamaan maamme vaikutusvaltaa sekä muovaamaan toimintaympäristöä arvojemme ja etujemme mukaisesti. Tärkein päämäärämme on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Toimintamme perustan muodostavat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ulkopoliittikkamme pohjaa arvopohjaiseen realismiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Ajankohtaisselonteko on paitsi perusta eduskuntakeskustelulle myös viesti kansalaisille, liittolaisille, kumppaneille ja maailmalle laajemmin.

Kaikkia vuoden 2024 selonteossa käsiteltyjä teemoja ei ole sisällytetty tähän asiakirjaan. Ne ovat kuitenkin yhä Suomen kannalta keskeisiä, ja niitä koskevat linjaukset ovat edelleen voimassa. Kiitän jo tässä vaiheessa ulkoasiainvaliokuntaa rakentavasta vuoropuhelusta selonteon valmistelussa. Myös kansalaisyhteiskunta on antanut tärkeän panoksensa prosessin aikana.

Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuustilanne on vaikea. Suurimman uhan muodostaa Venäjä, joka jatkaa aggressiivista ja imperialistista toimintaansa sekä asevoimiensa kehittämistä. Samalla Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen Euroopassa on lisääntynyt. Venäjän muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan vastaaminen säilyy prioriteettina. Venäjän hyökkäyssota voi jatkua vielä pitkään tai saada uudenlaisia muotoja. Rauhansopimukseen itsessään ei takaa turvallisuustilanteen paranemista. Varaudumme erilaisiin kehityskuluihin kansallisesti ja osana Natoa ja Euroopan unionia. Keskeistä on yhteinen tilannekuva liittolaisten ja kumppanien kanssa.

On ratkaisevaa jatkaa hyökkäyssodan kohteeksi joutuneen Ukrainan tukemista. Tätä on tehtävä pitkällä tähtäimellä, myös mahdollisen tulitauon tai rauhansopimuksen jälkeen. Samalla peräänkuulutamme tasaisempaa taakanjakoa Ukrainaa tukevien valtioiden kesken. Suomi edistää kestäväää ja oikeudenmukaista rauhaa Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Poliittinen muutos Yhdysvalloissa asettaa liittolaiset uuteen tilanteeseen. Kovenevasta retoriikasta on kuitenkin pystyttävä erottamaan käytännön yhteistyö. Yhdysvallat säilyy Suomen tärkeänä liittolaisena. Vahvuutemme tunnetaan maassa, ja monin tavoin yhteistyömme on läheisempää kuin koskaan. Hyvä suhde mahdollistaa keskustelut myös asioista, joissa näkemyksemme eroavat.

Yhdysvaltojen ulkopoliittiset painopisteet ovat liikkeessä ja siten myös transatlanttinen toimintaympäristö muutoksessa. Suunnan on nyt oltava kohti vahvempaa Euroopan unionia ja eurooppalaisempaa Natoa. Tämä on jo pitkään ollut Suomen tavoite. Intresseissämme on pitää Yhdysvallat sitoutuneena Euroopan turvallisuuteen. Samalla Euroopan tulee ottaa vahvempi rooli maanosamme turvallisuuden takaamisessa yli suhdanteiden ja poliittisten painotusten. Kauppa, teknologia ja turvallisuus kytkeytyvät yhä tiiviimmin toisiinsa. Haitallisten riippuvuuksien hallinta korostuu. Keskinäisriippuvuuksien kasvu alleviivaa tarvetta riskienhallinnalle sekä kilpailukyvyyn vahvistamiselle. Tätä työtä Suomi tekee niin kansallisesti kuin osana Euroopan unionia.

Lähi-idän kriisit ja Iranin sota ovat luoneet pitkäaikaista ja kauaskantoista epävarmuutta, jolla on merkittäviä vaikutuksia kansainväliseen järjestelmään. Tilanteen kehitys koskettaa myös Eurooppaa vaikeastikin ennakoitavin tavoin.

Ärade talman! Att bilda partnerskap är en säkerhetspolitisk åtgärd som stärker Finlands ställning. De nordiska länderna framstår ännu klarare än tidigare som Finlands allra närmaste samarbetspartner. Det nordiska samarbetet, som har intensifierats avsevärt, ses som en prioritering i alla de nordiska länderna. Sverige är Finlands närmaste enskilda partner.

Pohjoismaisen yhteistyön ohella yhteistyömme on tiivistä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken. Suhteet ovat läheiset myös muiden Itämeren alueen liittolaisten eli Saksan ja Puolan kanssa. Hyödynnämme erilaisia kahdenvälisiä ja pienryhmäjärjestelyjä turvallisuus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

temme maksimoimiseksi. Rakennamme kumppanuuksia strategisesti myös Euroopan ulkopuolella.

EU on Suomen tärkein arvo- ja turvallisuusyhteisö ja vaikutuskanava. EU:n tulee toimia yhä vahvemmin ja strategisemmin etujensa ja arvojensa edistämiseksi. EU etenee niin puolustuskysymyksissä kuin laajemman turvallisuuden kysymyksissä.

Arktiseen alueeseen kohdistuu kasvavaa huomiota. Korostamme arktista aluetta laajana kokonaisuutena, vaikutamme arktisissa kysymyksissä aktiivisesti niin Naton kuin EU:n kautta.

Sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä on turvallisuutemme ja hyvinvointimme peruspilari. On Suomen kannalta olennaisen tärkeää, että maailmanjärjestys perustuu kansainväliseen oikeuteen, ei vahvimman valtaan. Emme ole tässäkään yksin. Suuri osa maailman valtioista seisoo järjestelmän takana, vaihtoehtoista lopulta niillekin parhaimpana. Suomi jatkaa kansainvälisen oikeuden ja monenvälisen yhteistyön puolustamista.

Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on haastava. Suomella ja suomalaisilla on silti kaikki edellytykset pärjätä ja menestyä myllerryksen keskellä. Jatetaan yhdessä työtä yhteisen turvallisuutemme ja hyvinvointimme vahvistamiseksi. Luodaan Suomeen työtä ja hyvinvointia, sillä Suomi on pärjännyt tähän saakka ja pärjää myös tästä eteenpäin.

Kiitän kaikkia, jotka ovat osallistuneet ajankohtaiselonteon valmistelutyöhön.

Tack till alla som deltagit i beredningen av redogörelsen.

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu itsessään on kuvaava otos siitä, miten Suomi reagoi muutokseen: proaktiivisesti ja arvoistaan kiinni pitäen, dialogin kautta. Odotan suurella mielenkiinnolla nyt käynnistyvää keskustelua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelypuheenvuorosta. — Sitten mennään ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Vikman.

14.11 Sofia Vikman kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta keskittyy nimensä mukaisesti muutoksiin Suomen toimintaympäristössä vuoden 2024 selonteon jälkeen. Turvallisuusympäristöä leimaavat nopea murros ja kauaskantoinen epävarmuus.

Venäjän aggressiivinen toiminta muodostaa edelleen vakavimman uhan Suomen ja Euroopan turvallisuudelle. Eurooppalaisten valtioiden on kannettava aiempaa suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan ja parannettava suorituskykyjään. Turvallisuutta tuotetaan yhä vahvemman varautumisen kautta. Mitä paremmin varautumisessa onnistumme, sitä varmemmin saamme elää rauhassa. Kokoomus haluaa, että Suomi pysyy jatkossakin rauhan ja vakauden maana.

Vaikka maailmalla kuohuu, Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiset tavoitteet ovat yhä kirkkaat. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on Suomen itsenäisyyden ja alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, sotilaallisen konfliktin estäminen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaaminen. Työtämme ohjaa arvopohjainen realismi. Työskentelemme demokratian, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sekä oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää selonteon realistista kuvausta toimintaympäristömme muutoksista. Kansainvälisiä suhteita määrittävät enenevässä määrin valta, voima ja kilpailu. Kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmä on suuren paineen alla. Suomen kaltaiselle pienelle valtiolle on tärkeää, ettei kansainvälinen järjestys perustu voimankäyttöön tai mielivaltaan vaan yhteisiin sääntöihin ja monenkeskiseen yhteistyöhön. Meidän täytyy rakentaa eurooppalaisempaa Natoa ja vahvempaa Euroopan unionia. Meidän tulee jatkaa yhteistyön syventämistä liittolaisten ja kumppanimme kanssa. Läheisimpiä kumppaneita Suomelle ovat muut Pohjoismaat.

Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Seisomme Ukrainan rinnalla sen matkalla kohti eurooppalaista ja transatlanttista tulevaisuutta. Venäjään kohdistuvaa taloudellista painetta on lisättävä kestävä ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi Ukrainassa. EU:n tulee ottaa Venäjän jäädytetyt varat käyttöön Ukrainan tukemiseksi.

Selonteko tunnistaa Yhdysvaltain poliittisen muutoksen, jossa korostuvat kansallinen etu ja liittolaisten arviointi heidän Yhdysvalloille tuottamansa hyödyn perusteella. On tärkeää, että Suomi vastaa tähän omien etujensa ja arvojensa pohjalta. Emme myöskään pelkää käydä rakentavaa keskustelua aiheista, joissa näkemyksemme eroavat. Vaikka Yhdysvaltain nykyhallintoa leimaa ennakoimattomuus, jatkuu pitkäjänteinen käytännön yhteistyö hallinnon eri tasoilla ja aloilla. Yhteistyömme Yhdysvaltojen kanssa perustuu jaettuihin intresseihin ja kahdenvälisiin sopimuksiin. Se tuottaa hyötyjä molemmille osapuolille. Suomi työskentelee sen puolesta, että Yhdysvallat pidetään sitoutuneena transatlanttiseen yhteistyöhön ja Euroopan turvallisuuteen myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Tärkein vastuamme on pitää Suomi ja suomalaiset turvassa kaikissa olosuhteissa. Orpon hallitus on tehnyt historiallisen suuria panostuksia puolustukseen. Puolustusmäärärahat nostetaan kolmeen prosenttiin suhteessa Suomen bruttokansantuotteen vuoteen 2029 mennessä ja 3,5 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Kevään kehysriihessä puolustukseen kohdennettiin yli miljardi euroa lisää. Näillä panostuksilla voimistetaan puolustuksemme omavaraisuutta ja vahvistetaan muun muassa droonien torjuntaa. Varaudumme erilaisiin uhkiin ja kehityskulkuihin sekä kansallisesti että osana Natoa ja EU:ta.

Suomi vahvistaa Naton pelotteen ja puolustuksen uskottavuutta sekä edistää liittokunnan pelotteen ja puolustuksen kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä vahvistamista. Suomi osallistuu täysipainoisesti pelotteen ja puolustuksen kehittämiseen ja ylläpitoon. Tästä olemme olleet eduskunnassa laajasti yhtä mieltä muun muassa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon käsittelyn yhteydessä vuonna 2024. Ydinasepelote on Naton viimekätinen pelote, jonka piiriin halusimme liittyessämme sotilasliittoon. Halusimme maksimoida Suomen turvallisuuden. On johdonmukaista, että huolehdimme siitä, että lainsäädännösämme ei ole ristiriitaisuuksia jäsenyytemme kanssa. Olemme sitoutuneita Naton pelotteen vahvistamiseen täysimääräisesti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kokoomus haluaa, että Suomi pidetään jatkossakin maailman turvallisimpien maiden kärkijoukossa. Kokoomus näkee, että eduskunnan tärkein tehtävä on Suomen ja suomalaisten pitäminen turvassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

14.16 **Sanna Antikainen ps** (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuustilanne on muuttunut tavalla, joka vaikuttaa konkreettisesti suomalaisten arkeen. Olemme todistaneet jo neljä vuotta itänaapurimme Venäjän käymää julmaa valloitus- ja hävityssotaa Ukrainassa. Venäjä muodostaa suurimman turvallisuusuhan Suomelle ja koko Euroopalle. Kyse ei ole vain yhdestä sodasta vaan Venäjän laajemmista imperiaalistisista pyrkimyksistä. Venäjän nykyjohto ei ole koskaan hyväksynyt Neuvostoliiton hajoamista ja venäläisen etupiirin katoamista Itä-Euroopasta.

Baltian maat ja Puola omasivat kauan ennen Venäjän hyökkäyksen käynnistymistä Ukrainaan selvästi realistisemman käsityksen Venäjän todellisista aikomuksista. Suomessa elettiin pitkään ruusunenunta. Tämä tuli esiin muun muassa siinä, miten etenkin maamme poliittisessa vasemmistossa kiihkeästi puolustettiin Venäjän Gazprom-kaasuputkihankkeita — jopa edistettiin niitä innokkaasti — joiden myötä Venäjä sai Keski-Euroopan energiapolitiittiseen kuristusotteeseensa aina vuoteen 2022 asti. Myös suomalaista Nato-keskustelua vaivasi jälkisuomettunut hymistely, jossa varottiin loukkaamasta Venäjän tuntoja.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi korostaa Ukrainan oikeutta päättää omasta tulevaisuudesta, pitkäjänteisen sotilaallisen ja taloudellisen tuen välttämättömyyttä. Kestävän rauhan on perustuttava ukrainalaisten hyväksymiin oikeudenmukaisiin ehtoihin. Jos Venäjän aggressio palkitaan Ukrainassa, seuraukset tulevat olemaan arvaamattomat. On myös huomattava, ettei Ukraina ole enää pelkkä tuen saaja vaan se on tuen ja tiedon antaja. Puolustusyhteistyön syventäminen drooniosaamisen kautta Ukrainan kanssa on Suomen puolustuksen kannalta kannatettava ajatus.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen päättäväisen toiminnan vuoksi Venäjän yritykset käyttää laittomia maahanmuuttajia hybridihyökkäyksissä torjuttiin, mutta tarkkaavaisuus ei saa horjua. Olisi suuri virhe nyt avata itärajamme. Suomessa on täysimääräisesti varauduttava venäläisten lisääntyviin maa- ja merirajojemme loukkauksiin, GPS-häirintään ja monenlaiseen muuhun vihamieliseen vaikuttamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Selonteko osoittaa sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen rapautumisen viime vuosina. Valta, voima ja suurvaltakilpailu, joiden luulimme kylmän sodan päättymisen jälkeen jääneen menneisyyteen, määrittävät yhä enemmän kansainvälistä politiikkaa. Venäjän sota Ukrainassa on puhaltanut uutta tuulta pohjoismaiseen yhteistyöhön. Tätä yhteistyötä on syytä tiivistää.

Arvoisa rouva puhemies! Murroskauden keskellä myös Euroopan suhde Yhdysvaltoihin on muuttumassa. Jo Barack Obaman hallinnolla oli halu ohjata Yhdysvaltojen ulkopolitiikan pääpainoa pois Euroopasta kohti indopasifista aluetta. Trumpin hallinnon epätaivomainen politiikka on pakottanut Euroopan ottamaan vastuun omasta turvallisuudestaan. Tämä tarkoittaa puolustusmenojen kasvattamista, suorituskykyjen kehittämistä ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistamista.

Suomelle hyvien Yhdysvallat-suhteiden ylläpitämisestä on hyötyä ilmeisen Venäjän uhan patoamisen ohella myös arktisissa kysymyksissä. Arktisen alueen merkitys korostuu tulevina vuosikymmeninä. Suomella on tarjota arktista osaamista esimerkiksi jäänmurta-jissa, mikä tuo maallemme kaupallisia hyötyjä.

Selonteossa tuodaan hyvin esiin Kiinan rooli Venäjän taloudellisena, teknologisena ja logistisena tukijana. Kiinan niin kutsuttu rakentavuus kansainvälisessä politiikassa rajoittuu kuitenkin pelkkään retoriikkaan. Kiinalaisten korulauseiden taakse halutaan peittää Kiinan todellinen päämäärä kumota nykyinen sääntöperusteinen järjestelmä Kiinaa hyödyttävillä ratkaisulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Suomen linja on ollut kautta aikojen turvata itsenäisyys, estää sotilaallinen konflikti ja varmistaa kansalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Nato-jäsenyys ei ole muuttanut Suomen puolustuksen kansallista ydintä, vaan se on syventänyt sitä. Suomi osallistuu Nato-liittokunnan pelotteeseen, joka rakentuu tavanomaisista joukoista, ohjuspuolustuksesta ja ydinpelotteesta. Emme kuitenkaan ole ydinasevaltio, emmekä aio sijoittaa ydinaseita alueellemme rauhan aikana. Hallituksen toimenpiteillä pyritään poistamaan lainsäädännöstä sellaiset ydinasemateriaalia koskevat rajoitteet, joita ei ole muissaakaan Pohjoismaissa. On vastuutonta levittää ydinenergialain muuttamisen suhteen väitteitä, että Suomesta halutaan tehdä laukaisualusta lännen mahdollisille ydiniskuille Venäjälle. Parempaa propaganda-asetta ei Kremlille voisi antaa kuin vääristeltyä viestiä hallituksen ydinaselinjasta.

Arvoisa puhemies! Nykyajassa tärkeintä on ymmärrys uhista, luottamus liittolaisiin ja usko siihen, että Suomi kykenee turvaamaan paikkansa myös muuttuvassa maailmassa. Suomi on monet kerrat historiassaan näyttänyt, että se kykenee rajallisiin voimavaroihinsa nähden loistaviin suorituksiin, kun olemme toimineet kansallisesti yksimielisinä, ja sitä [Puhemies koputtaa] perussuomalaiset tahtovat nähdä jatkossakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen.

14.22 **Johannes Koskinen sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä kiittää valtioneuvostoa vuoden 24 ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon päivittämisestä ja osin parlamentaarista valmistelusta, kun ulkoasiainvaliokuntaa kuultiin osana päivitystyötä. Kansainvälisessä toimintaympäristössä on tapahtunut huomattavia muutoksia kahden vuoden aikana. Kriisit ovat eskaloituneet, ja toisenlaisista on myös Yhdysvaltojen muuttunut ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Suomen tulee hyvin selvin sanoin ja teoin jatkaa kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tukemista, ja maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikan on oltava ihmisoikeusperustaista.

Transatlanttiset suhteet ovat muutoksessa, ja ennakoimattomuus on sana, joka kuvaa nykytilannetta. Presidentti Trump totesi vastikään, että Yhdysvallat vähentäisi tuntuvasti joukkojaan Saksassa. Tämä sen ohella, että presidentti Trump ilmoitti myös tullien korottamisesta EU:sta tuotaville autoille vastoin viimevuotista kauppasopimusta. Euroopassa on uudessa tilanteessa pystyttävä toimimaan itsenäisemmin omien arvojemme ja periaatteidemme pohjalta. EU-maiden omaa puolustusta on vahvistettava, ja samoin Naton eurooppalaista pilaria. Osana omavaraisuuden vahvistamista teknologiapolitiikkaan on kiinnitettävä enemmän huomiota, ja uusia kauppakumppanuuksia on rakennettava. Euroopan unionin on oltava strategisesti autonominen.

Unionin jäsenenä olemme osa maailman suurimpia sisämarkkinoita, unionia, jonka perustan luovat perussopimukseen kirjatut perusarvot: ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja kansanvalta. Olemme osa turvallisuusunionia, jonka jäsenmaita sitovat keskinäisen avunannon lauseke ja solidaarisuuslauseke. EU on Suomelle tärkeä vakauden ja turvallisuuden yhteisö, kun maailmalla on jatkuvaa epävarmuutta. Samalla EU on vastavoimana suurvaltaitsekkyydelle vakauttava taho ja sääntöpohjaisuuden soihdunkantaja. EU:n on kuitenkin kyettävä reagoimaan ja toimimaan nopeammin ja tehokkaammin. Siksi Unkarin vaalien jälkeinen tilanne on hyödynnettävä määränemmistö päätöksentekoon siirtymiseksi EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien noudattamista on edellytettävä kaikilta valtioilta. Kukaan tai mikään valtio ei ole lain yläpuolella. Kansainvälisen oikeuden rikkomisella on oltava seuraamukset, ja kansainvälisen oikeuden vastaiset sotatoimet tulee tuomita johdonmukaisesti ja faktapohjaisesti kaikkien yhteisiä normeja rikkovien osalta. YK:n peruskirja on tässä selkeä: Väkivallalla uhkaaminen tai sen käyttäminen toista valtiota vastaan on kiellettyä. Kaksi poikkeusta sotilaalliselle voimankäytölle ovat kansallinen maanpuolustus ja YK:n turvallisuusneuvoston valtuutus. Suomi on voimakkaasti ja perustellusti tuominnut Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan, kannattanut Venäjän vastaisia pakotteita ja tukenut Ukrainaa. Ukrainan tukemista on jatkettava niin pitkään kuin tarpeellista maan käydessä oikeutettua puolustustaistelua.

Yhtä lailla kuin tuomitsemme kansainvälisen oikeuden rikkomisen Euroopassa, on niin tehtävä myös muualla tapahtuvissa kansainvälisen oikeuden vastaisissa toimissa. Ajankohtaisselonteossa käsitellään Lähi-idän tilannetta, mutta verrattain kapea-alaisesti painottuen sotaan Iranissa ja Persianlahdella. Samassa yhteydessä tulee arvioida myös sotatoimia Libanonissa, Gazassa ja Länsirannalla sekä toimia kahden valtion ratkaisun edistämiseksi. Viime syksynä YK:n yleiskokouksen yhteydessä usea maa Suomenkin liittolaisista tunnusti Palestiinan valtion, mutta Suomi ei. Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä toistaa aiemman kantansa siitä, että Suomen tulee tunnustaa Palestiinan valtio ja näin konkreettisesti osoittaa tukeaan kahden valtion ratkaisulle. Lähi-idän rauhanratkaisujen on perustuttava kansainväliseen oikeuteen. Sotaa ei ratkaista voimankäytöllä, vaan neuvottelemalla. Sen osana Libanonin tilanteen ei pidä jäädä varjoon neuvoteltaessa kestäväää ratkaisua alueelle. Suomen ja EU:n aktiivisuutta konfliktien ratkaisupyrkimyksissä ja rauhanvälityksessä laajemminkin on lisättävä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnassa käsitellään samaan aikaan hallituksen esitystä ydinaseisiin liittyvien rajoitusten poistamisesta ydinenergialaista. Ajankohtaisselonteossa on kirjaus siitä, että Suomeen ei aiota sijoittaa ydinaseita rauhan aikana. Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä tämä ei riitä, vaan rajoitukset on kirjattava lakiin. Suomi kuuluu jo nyt täysimääräisesti Naton ydinpelotesuojaan ja osallistuu ydinsuunnitteluun. Kansallinen ydinenergialaki ei ollut este Suomen liittymiselle Natoon. Sosiaalidemokraatit pitävät myös erittäin valitettavana yksipuolista tapaa, jolla tätä asiaa valmisteltiin. Edellytämme, että jatkossa kunnioitetaan perinteistä parlamentaarista toimintatapaa merkittävisissä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

14.28 **Anne Kalmari kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristö on ollut nopeassa muutoksessa hyväksytyjen selontekojen jälkeen. Keskusta ehdotti puolustuselonteon käsittelyn yhteydessä Suomen linjan päivittämistä Yhdysvaltain ulkopolitiikan nopeasta muutoksesta ja murroksesta johtuen. Tänä vuonna nopeat käännteet ovat jatkuneet. Olemme nähneet tapahtumat Venezuelassa, uhkaukset Grönlannin haltuun ottamisesta, Putin-mielisen johtajan tukemista Unkarissa, hyökkäyksen Iraniin ja Lähi-idän laajentuneen konfliktin sekä palestiinalisasutuksen hävittämistä. Meidän ulkopoliittinen johtomme on ollut hiirenhiljaa, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Näin on!] kuten Suomessa on kautta aikain opittu olemaan. ”Köyhän on oltava nöyrä ja siedettävä kylmää”, kuuluu vanha sanonta, mutta onko jossain sentään raja?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Yhdysvallat on Suomelle keskeinen liittolainen, mutta maan poliittisen johdon äkkinäisiin ratkaisuihin olisi syytä varautua. Keskeistä on rakentaa eurooppalaisempaa Natoa sekä vahvistaa Euroopan omaa puolustuskykyä.

Rauhanponnistelut Venäjän Ukrainaan kohdistaman raa'an hyökkäyssodan lopettamiseksi eivät ole tuottaneet tulosta. Venäjä ei ole osoittanut aitoa halua rauhaan. Työn täytyy jatkua.

Suomen turvallisuus rakentuu vahvasta kansallisesta puolustuksesta osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, EU:n jäsenyydestä ja kumppanuuksista liittolaisten kanssa.

Kaiken tapahtuneen valossa on perusteltua, että hallitus on tuonut eduskunnan käsitteilyyn selonteon toimintaympäristöstä ja Suomen painopisteistä lähivuosille.

Arvoisa puhemies! Keskusta pitää tärkeänä, että selonteon valiokuntakäsittelyssä käydään perusteellinen keskustelu tarvittavista toimista ja pyritään mahdollisimman laajaan yhtenäisyyteen suurissa linjoissa. Politikoinnille tai kukkopoikailulle ei saa olla sijaa, kun puhutaan turvallisuudesta ja viimesijaisesta pelotteesta. Kansallinen yhtenäisyys ulkopoliittikan suurissa linjoissa vahvistaa Suomen asemaa ja turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä painottaa maamme kokonaisturvallisuuden keskeistä merkitystä. Kokonaisturvallisuus rakentuu omavaraisuudesta, huoltovarmuudesta ja koko maan elinvoimasta. Suomen on ylläpidettävä riittävää omavaraisuutta avainaloilla, kuten elintarvikkeissa, energiassa ja lannoitteissa sekä lääkkeissä ja puolustustarvikkeissa. Jos kuljetusreiteissä on vakavia haasteita, huoltovarmuuden turvaaminen korostuu entisestään. Pohjoisen Suomen yhteyksiä on parannettava Ruotsiin ja Norjaan. Ne palvelevat sekä turvallisuutta että elinkeinoelämää. Pohjoismaat ovat Suomen lähimmät kumppanit, joiden kanssa yhteistyötä on syytä edelleen syventää puolustuksessa, logistiikassa ja arktisella alueella.

Arvoisa puhemies! Suomen on oltava jatkossakin aktiivinen, monenvälisen yhteistyön puolustaja ja kehittäjä — erityisesti nyt, kun haasteet ovat suuret. Kansainvälinen oikeus ja säännöt, ne ovat pienen maan turva. Suomi pärjää epävakaa maailmassa, kun huolehdimme omasta toimintakyvystämme ja olemme luotettava ja rakentava liittolainen.

Keskusta haluaa kehittää koko Suomen turvallisuutta. Keskustalle kansallinen eheys on kivijalka, jota ei tule horjuttaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

14.33 **Inka Hopsu vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kouluissa historiaa opiskellessa sitä mietti, mitä aikalaiset ymmärsivät kulloinkin käsillä olleista murroksista. Mikseivät he pontevammin pyrkinet estämään kansanmurhia tai vähemmistöjä sortavien vallanpitäjien nousua?

Se maailma, jossa me 70-luvulla syntyneet saimme kasvaa, on murroksessa. Demokratian globaali heikkeneminen on jatkunut lähes kaksi vuosikymmentä, ja yli 70 prosenttia maailman väestöstä elää nyt autoritäärisissä valtioissa tai demokratiakehityksen taantumassa. Ilmiö näkyy kansalaisoikeuksien rajoittamisena, populismin nousuna ja keskinäisen luottamuksen murenemisena. Tämä muutos ei tapahdu itsestään. Niin Kiinassa kuin USA:ssa on vallassa ajattelu, jossa liberaali demokratia nähdään heikkoutena tai vastustuksen kohteena. Sääntöpohjaista maailmanjärjestystä murennetaan. Esimerkistä käy, kuinka Kiina vielä Venäjän anneksoidessa Krimin 2014 ilmaisi syvän huolen ja vaati diplomaat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

tisia toimia. Täysimittaisen hyökkäyssodan alkaessa Ukrainaan samaa reaktiota ei enää nähty.

Kuten selonteko toteaa, maailmaa määrittävät yhä enemmän valta, voima ja kilpailu. USA on antanut Israelille lähes vapaat kädet Palestiinan tuhoamisessa ja Etelä-Libanonin pommittamisessa. Se ei ole edes pyrkinyt hakemaan YK:n mandaattia toimilleen Iranissa tai Venezuelassa. Puheet Grönlannin ja Kuuban valloittamisesta osoittavat yhteisistä sopimuksista piittaamatonta omien intressien ajamista. Selonteon arvio Yhdysvaltojen muuttuneesta toimintalogiikasta presidentti Trumpin toisella kaudella kuvaa todellisuutta aiempaa suuremmin mutta yhä diplomaattisesti. Emme saa nojata liian toiveikkaaseen ajatukseen siitä, että Yhdysvaltojen ja Euroopan suhde olisi ennallaan. Näin ei ole. Yhdysvaltojen nykyistä suuntaa ja sen vaikutuksia Euroopan ja koko maailman turvallisuuteen ja vakauteen pitäisi arvioida vielä realistisemmin. Liittolaisemme on ennalta arvaamaton ja Euroopan turvallisuutta osin haastava.

Vår globala säkerhet hotas också av förlust av biologisk mångfald och klimatkrisen. Den mer och mer sannolika kollapsen av AMOC-systemet hotar sätten på vilka vi lever här i norr.

Nämä kriisit vaativat yhteisiä toimia ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen, ja niiden aiheuttaman turvallisuusuhan ei olisi suonut puuttuvan selonteosta. Tällaisessa maailmassa tarvitaan kv-oikeuksien ja sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen vahvaa puolustamista. Realismiakin tarvitaan, mutta se ei saa tarkoittaa käsien nostamista pystyyn. USA:n vetäessä kehitysrahoitusta pois YK-järjestöltä ja maailman köyhimmiltä Euroopan rooli korostuu. Ennakoitava, luotettava EU onkin viime aikoina ollut kaivattu ja arvostettu kumppani. Kauppasopimuksia on saatu maaliin muun muassa Intian ja Latinalaisen Amerikan maiden kanssa, sillä epävarmuudet osuvat muihinkin kuin Eurooppaan. Uudet kumppanuudet, kuten yhteistyön tiivistyminen Kanadan, Japanin ja Etelä-Korean kanssa, voivat olla Euroopan uusia mahdollisuuksia. EU:n laajentuminen on mahdollisuus koota demokratiaa ja ihmisoikeuksia puolustavia maita ja kansalaisia yhteen, mutta samalla pitää varmistaa EU:n päätöksentekokyvyn toimivuus. Ulkovalloilla ei pitäisi olla kiristysruuvia Euroopan sisällä, ei fossiiliriippuvuuden muodossa eikä ääri liikkeitä lietsoen.

On hyviäkin uutisia: Unkarin kansa osoitti, kuinka se halusi palauttaa oikeusvaltion ja maansa eurooppalaiseen perheeseen, ja onnistui siinä. Tämä luo toivoa laajemminkin.

Sota Ukrainassa on syystä saanut Euroopan varpailleen. On selvää, että Euroopan vahvempaa puolustuksellista itsenäisyyttä ja tiiviimpää keskinäistä yhteistyötä tarvitaan, mutta se ei yksin riitä. Riippuvuuksia yksittäisistä maista pitää purkaa niin maksujärjestelmien, pilvipalveluiden kuin kriittisten mineraalien osalta. Tämä ei onnistu ilman vahvempaa taloutta ja kilpailukykyä osaamisessa.

Arvoisa puhemies! Selonteossa esitetään poliittinen sitoumus, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana ja ettei Suomesta tule ydinasevaltiota. Vihreille tämä poliittinen sitoumus ei ole riittävä. Poliittinen sitoumus on aivan liian helppo muuttaa kulloisenkin hallituksen tahdon mukaan. Ydinaseiden maahantuomisen, valmistamisen ja hallussapidon osalta rajoituksen tulee säilyä edelleen lain tasolla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

14.38 **Minja Koskela vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellinen "hyssyttelyselonteko". Siitä huolimatta, että selonteko tunnistaa Yhdysvaltojen politiikassa tapahtuneet muutokset sekä transatlanttisen toimintaympäristön ennakoimattomuuden ja koventuneen retoriikan, päätty selonteko kuitenkin ennen kaikkea vakuuttelemaan, miten Suomen ja Yhdysvaltojen välit ovat läheisemmät kuin koskaan ja alleviivaamaan, miten hyödyllinen Suomi Yhdysvalloille pyrkii olemaan.

Nämä linjaukset on tehty kieli keskellä suuta, koska ei uskalleta sanoa ääneen sitä, mikä päivittäin luemme lehtien otsikoista: Yhdysvaltoihin ei voi enää luottaa. Donald Trump on ennalta-arvaamaton johtaja, joka ajattelee vain omaa hyötyään. On aivan selvää, että meidän on jatkossa vähennettävä riippuvuuttamme Yhdysvalloista. Se edellyttää eurooppalaisen yhteistyön ja toimijuuden vahvistamista ja kykyä todeta ääneen, että Donald Trumpin toiminta on ylittänyt paitsi sopivuuden myös kansainvälisen lain rajat jo monta kertaa.

Selonteon Iran-osiossa jätetään mainitsematta, että Yhdysvaltojen ja Israelin hyökkäys oli kansainvälisen oikeuden vastainen ja tapahtui liittolaisia konsultoimatta tai edes informoimatta. Samoin jätetään mainitsematta, että Israel hyökkäsi myös Libanoniin, jossa yli miljoona ihmistä on joutunut pakenemaan kotiseuduiltaan Israelin hyökkäysten vuoksi. Israelin sotatoimissa Libanoniin on kuollut ainakin 850 ihmistä. Heidän joukossaan on yli sata lasta.

Gazan kansanmurhaa tai Länsirannan tilannetta ei myöskään edes mainita, vaikka tilanne pahenee edelleen. Iranin sodan alettua Israel on iskenyt Gazaan lähes päivittäin, lääketieteelliset evakuoinnit alueelta ovat seisahtuneet, eikä Trumpin suunnitelman mukainen Israelin joukkojen vetäytyminen Gazasta ole edennyt mihinkään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä islamistien uhrin?] Länsirannalla siirtokuntaväkivalta on lisääntynyt ja raaistunut. Israelin apartheidpolitiikka syvenee, mistä esimerkkinä on järkyttävä uusi laki, joka mahdollistaa kuolemanrangaistuksen langettamisen yksinomaan palestiinalaisille.

Grönlanti mainitaan selonteossa kerran ja silloinkin ohimennen sivulauseessa. Selonteon tulisi ilman muuta ottaa voimakkaammin kantaa Tanskan ja grönlantilaisten puolesta. Selonteossa todetaan, että Pohjoismaat ovat aiempaakin selvemmin Suomen kaikkein läheisimpiä yhteistyökumppaneita, mutta ei tuoda esiin, miten vakavia ovat uhkaukset, joita Trump on omalle liittolaiselleen esittänyt.

Donald Trumpin uhkailut ovat toistuvia. Trump on muun muassa sanonut vetävänsä Yhdysvallat pois Natosta ja kutsunut Natoa paperitiikeriksi. Suomessa ulkoministeri Valtonen vastasi tähän väitteeseen sanomalla, että "Nato on vahvempi kuin koskaan". Eurooppalaista toimijuutta on ilman muuta vahvistettava, mutta Yhdysvaltojen noudattaessa Trumpin poukkoilevaa ja epäluotettavaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, on minusta rehellistä todeta, että Yhdysvaltojen Nato-linja ei enää ole luotettava. Trumpin retoriikkaan vastaamisessa on paikoin ollut myös suoranaisia suomettumisen kaikuja, kuten silloin, kun Trump uhkasi tuhota koko Iranin sivilisaation ja puolustusministeri Häkkinen vastasi, että "siviilikohteisiin iskeminen olisi vakava merkki". Puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä: Iranin sivilisaation tuhoaminen ei olisi "vakava merkki" vaan hirvittävä sotarikos.

Arvoisa puhemies! Ydinaseuhka ei ole kadonnut maailmasta mihinkään. Päinvastoin uudet maat pyrkivät saamaan itselleen ydinaseen ja suurvallat modernisoivat omiaan. Ydinaseriisunta on siis tärkeämpää kuin kenties koskaan ja Suomen on oltava siinä aktiivinen. Siitä huolimatta hallitus on aikeissa purkaa kaikki ydinaserajoitukset laista. Rajoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

tusten purkamisen sijaan vasemmistoliitto kannattaa YK:n ydinasekieltosopimukseen liittymistä.

Vasemmistoliitolle ei riitä tämän selonteon kirjaus siitä, että "Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana". Tämä kirjaus on erittäin köykäinen ja mahdollistaa käytännössä ydinaseiden väliaikaisen tuomisen ja/tai ydinaseiden kauttakulun Suomen alueella myös rauhan aikana. Vasemmistoliiton kanta tässä asiassa on selvä: tämä kirjaus on meille riittämätön, me emme kannata rajoitusten purkamista lainsäädännöstä, emmekä me halua ydinaseita Suomeen.

Vasemmistoliiton mielestä Suomen tulee aina olla ihmisoikeuksien, kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen järjestelmän puolella. Suomen on puolustettava monenkeskisyttä ja kaksoisstandardeista on luovuttava Suomen ulkopoliitikassa, mikä tarkoittaa, että ihmisoikeuksia on puolustettava aina ja johdonmukaisesti. Nyt näin ei valitettavasti tapahdu.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi totean, että vasemmistoliitto kannattaa puolustusmenojen tarveperäisyyteen perustuvaa kasvattamista, mutta meillä ei ole piikki auki selonteossa mainitulle 5 prosentin tavoitteelle, johon on päädytty Donald Trumpin ehdoilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

14.44 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Mycket har tyvärr hunnit hända på ett och ett halvt år. USA och Israel har startat ett krig mot Iran. Israel krigar mot Libanon och över en miljon människor har tvingats fly sina hem. Inte heller vapenstilleståndet i Gaza har stoppat våldet och israeliska soldater fortsätter förstöra hem. Över 11,5 miljoner människor har tvingats fly kriget i Sudan, och fortfarande saknas humanitära korridorer där. Rysslands krig mot Ukraina fortsätter på sitt fjärde år. Trumps hot mot Grönland, i all sin absurditet, väckte dock slutligen det oeniga EU och stärkte de nordiska ländernas gemenskap på ett strategiskt sätt. Eskaleringen av konflikterna eller deras djupgående och globala konsekvenser kunde knappast ha förutspåtts helt i förväg.

Arvoisa puhemies! Samalla monet tapahtumaketjuista ovat edelleen käynnissä. Näitä ovat demokratioiden alasajo ja YK-vetoisen sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen tuen hiipuminen, jännitteet transatlanttisissa suhteissa, lisäpanostukset Euroopan puolustukseen, Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa ja Kiinan ja Taiwanin väliset jännitteet ja taloudellinen painostus. Nyt on nähtävissä, että moninapaisuuden vahvistamiselle ja uusien liittoumien etsimiselle halukkaiden koalitioissa on selkeä tarve. Tarvitsemme vahvoja sääntöpohjaisia keskikokoisten ja pienten maiden välisiä yhteistyökuvioita vastapainoksi vaihtokauppaan perustuville suurvaltasuhteille.

Ärade talman! Systemet som byggdes upp efter det andra världskriget, även Förenta nationerna, skakar i sina strukturer, och stormaktspolitiken där den starkaste regerar och fräcka förhandlingar där olika intressen utbytes över huvudet på svagare parter har hittat sin väg tillbaka i den globala dagspolitiken. Denna utveckling ligger inte i Finlands eller i mänsklighetens intresse. Därför är det av största vikt att Finland tillsammans med Norden och andra likasinnade länder systematiskt stärker sitt samarbete och stöd för folkrätten.

Ärade talman! För lite över 80 år sedan grundades FN för att säkra fred och säkerhet i världen, och det är kanske just i dag som vi behöver FN mer än på länge. Svenska riksdags-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

gruppen upprepar att värdebaserad realism för oss innebär att vi inte enbart erkänner brister i vår världsordning, utan samtidigt också aktivt försvarar de mekanismer som upprätthåller fred och rättvisa. Därför måste Finland fortsätta att aktivt arbeta för ett handlingskraftigt FN. Men precis som redogörelsen konstaterar är säkerhetsrådets oförmåga att ingripa i freds- och stabilitetshotande utvecklingsförlopp det som mest undergräver organisationens trovärdighet. Därför är det viktigt att Finland driver på en reform av rådet som begränsar vetorätten och ökar antalet permanenta medlemmar i syfte att förbättra rådets legitimitet, trovärdighet och handlingsförmåga.

Arvoisa puhemies! On perusteltua kysyä, mitä mahdollisuuksia Suomella mahdollisena YK:n turvallisuusneuvoston jäsenenä voi olla vaikuttaa maailmanpolitiikan kehitykseen. On aivan selvää, että itsenäisenä ja periaatteellisenä kansainvälisen oikeuden puolustajana toimimiseen kohdistuu monia haasteita. Suomen tulisikin turvaneuvostossa jatkaa niin sanotun pohjoismaisen mandaatin puitteissa, eli jatkaa aktiivisesti sitä työtä, jonka pohjoismaiset naapurimme ovat aloittaneet esimerkiksi kestäväen kehityksen edistämiseksi, köyhyyden vähentämiseksi ja sukupuolten tasa-arvon vahvistamiseksi. Nämä asiat ovat paremman kehityksen perusta konfliktien jälkeisen elämän kannalta ja tulevien väkivaltaisten konfliktien estämiseksi. Työ Ukrainan sodan ja muiden konfliktien jälkeisen ajan tukemiseksi on aloitettava heti.

Ärade talman! Vi får vi inte heller glömma vikten av ekonomiska insatser till FN. Faktum är att om vi avser tackla stora globala existentiella utmaningar, såsom klimatkrisen, så kommer vi att behöva varandra och mer samarbete också i FN. De internationella samarbetsorganisationerna, mänskliga rättigheter och det regelbaserade internationella systemet är sköra, och det är vårt ansvar att skydda och försvara dem. Finland ska fortsätta vara en stark röst för demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt i en tid då dessa värderingar utmanas som aldrig förr. Precis som här nyss sagts är det ändå positivt, som valresultatet i Ungern visar, att en skadlig, odemokratisk politisk utveckling går att bryta.

Ärade talman! Vårt deltagande i Natos fredstida uppgifter har blivit en etablerad del av vårt engagemang under vårt treåriga medlemskap och stärker också vårt försvar. Regeringens lagförslag om att upphäva förbudet mot införsel, transport, leverans eller innehav av kärnvapen i Finland betyder att Finland lagstiftningsmässigt kommer på samma linje med de övriga nordiska länderna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

14.49 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston ajan-kohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta antaa ajantasaisen tilannekuvan maailmasta, joka on aiempaa epävakampi, kovempi, vaikeammin ennakoitavissa.

Suomen ja Euroopan turvallisuustilannetta leimaa vahvasti Venäjän pitkäkestoinen aggressio. Euroopan vahva ja yhtenäinen tuki Ukrainalle on välttämätöntä. Kestävä ja oikeudenmukainen rauha ei voi perustua siihen, että hyökkääjä hyötyy toiminnastaan, vaan rauhan on nojattava kansainväliseen oikeuteen, vastuuseen ja Ukrainan omaan päätösvaltaan.

Selonteko kiinnittää perustellusti huomiota myös Lähi-itään ja Iranin tilanteen kärjistymiseen. Lähi-idän levottomuudet osoittavat, kuinka nopeasti samanaikaiset kriisit voivat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

sitoa huomiota ja voimavaroja sekä heikentää kansainvälistä vakautta laajemmin. Hormuzinsalmen sulkeminen on osoittanut konkreettisesti, miten alueellinen kriisi voi nopeasti heijastua globaaleihin energiamarkkinoihin, toimitusketjuihin, hintatasoon ja taloudelliseen vakauteen myös täällä Suomessa asti. Samalla nämä tapahtumat muistuttavat huoltovarmuuden, energiaomavaraisuuden ja toimitusketjujen toimintavarmuuden keskeisestä merkityksestä.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuden perusta on vahva kansallinen puolustus, Nato-jäsenyys ja tiivis yhteistyö liittolaisten kanssa. Nato-jäsenyys on vahvistanut Suomen turvallisuutta, ja integraatio liittokuntaan on edennyt hyvin. Suomen sotilasmaantieteellinen sijainti Naton itäisellä reunalla asettaa kovat vaatimukset maanpuolustuksellemme. Tämä edellyttää paitsi puolustusmenojen riittävää tasoa myös todellista puolustuskyvyn kehittämistä, eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistamista ja kykyä toimia yhdessä erilaisissa kriisitilanteissa.

Selonteon linjaa tukevat myös hallituksen tekemät panostukset puolustukseen. Turvallisuutta on vahvistettu määrätietoisesti. Suomalaisten maanpuolustustahto on pysynyt vahvana, ja laaja sitoutuminen yhteiseen turvallisuuteen on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta.

Vaikka transatlanttinen suhde on murroksessa, Yhdysvallat säilyy edelleen keskeisenä liittolaisena Suomelle ja Euroopalle, ja Suomen on rakennettava suhteitaan Yhdysvaltoihin omista vahvuuksistaan käsin mutta samalla lujitettava Euroopan yhteistä vastuunkantoa turvallisuudesta.

Kaikki Pohjoismaat ovat saman puolustusliiton jäseniä. Tämä vahvistaa koko alueen turvallisuutta ja vakautta. Itämeren turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää Suomen huoltovarmuudelle ja saavutettavuudelle. Alueen suurin turvallisuushuoli on kriittiseen merenalaiseen infrastruktuuriin kohdistuva sabotaasi ja Venäjän varjolaivaston toiminta. Suomen on huolehdittava riittävästä sotilaallisesta läsnäolosta ja teknologisesta valvonnasta Itämerellä.

Arktisen alueen merkitys kasvaa, ja Suomen on liittolaistensa kanssa työskenneltävä arktisen alueen vakauden, turvallisuuden ja kansainvälisen oikeuden toteutumisen puolesta. Alueeseen liittyvät turvallisuus-, ympäristö- ja talouskysymykset kietoutuvat yhä tiiviimmin toisiinsa alueen tulevaisuutta määrittäen.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraateille on tärkeää korostaa, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Myös selonteosta nousee esiin laaja turvallisuuskäsitys, jossa painottuvat yhteiskunnan kriisinkestävyys, huoltovarmuus, kyberturvallisuus sekä taloudellisten ja teknologisten riippuvuuksien hallinta. Kriisinkestävä yhteiskunta rakentuu toimivista rakenteista, keskinäisestä luottamuksesta ja siitä, että ihmiset kokevat olevansa turvassa myös poikkeusoloissa.

Rauhan aikaisen puolustuskyvyn kehittämisen ja ylläpidon tarkoituksena on luoda ensisijaisesti sellainen sotilaallinen pelote, joka estää sotaan joutumisen ja takaa rauhan säilymisen. Pelotteen ylläpito ja varautuminen ovat inhimillisessä ja taloudellisessa mielessä aina sotaan joutumista parempia vaihtoehtoja.

Maanpuolustuksen suorituskyvyillä varaudutaan kuitenkin aina myös sotilaallisen voiman käyttöön. Sotilaskaluston ajantasaisuudessa on huomioitava hybridivaikuttamisen ja modernin sodankäynnin uhat. Droonit, miehittämättömät järjestelmät ovat yleistyneet mahdollistaen jatkuvan valvonnan, nopean reagoinnin ja kriittisen infrastruktuurin suojan ilman, että riskeerataan miehistöä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Kuitenkaan maanpuolustustahto ei ole vain sotilaallinen ilmiö, vaan siihen kuuluu myös yhteiskunnan kriisinkestävyys ja kyky toimia yhdessä isänmaan puolesta. Henkinen maanpuolustustahto tarkoittaa valmiutta puolustaa maata ja sen arvoja. Se on tahtoa pitää kiinni suomalaisista arvoista, myös kodista, uskonnosta ja isänmaasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

14.55 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä selonteossa sanotaan näin: ”Suomi on täysimääräisesti sitoutunut Naton yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen sekä osallistuu Naton ydinpelotetta koskevaan työhön. Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana. Suomi on sitoutunut ydinsulkusopimukseen ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiinsa, eikä Suomesta siten tule ydinasevaltiota.”

Tämä on täysin yksiselitteistä. Sotilaallinen pelote on rakennettu niin, ettei sitä pidä tarvemmin avata varsinkaan sille, jonka takia tällainen pelote on olemassa.

Suomen ulkopoliittisen linjan pitää olla selkeä ja yhdenmukainen. Linja ei voi muuttua sen mukaan, mitkä puolueet ovat vuorollaan hallituksessa. Tämä nyt käytävä keskustelu ydinasepelotteesta on täysin suomalaista tekoa, ja sen pitää nyt rauhoittua. Suomi on mukana siinä, mihin Nato-jäsenyydessä on sitouduttu. Puolustusliitto Natoon liittyminen toi mukanaan oikeuksia mutta myös velvollisuuksia.

Suomi teki isoimman ratkaisunsa ydinasepelotteen suhteen liittymällä Natoon ja solmimalla sen jälkeen keskinäisen DCA-sopimuksen Yhdysvaltojen kanssa. Yksi syy, miksi Suomi meni Natoon mukaan, oli ydinasepelote. Ydinasepelotteen ylläpito vaatii suunnittelua ja harjoittelua, ja silloin yksittäisen Nato-valtion lainsäädäntö tai poliittiset linjaukset eivät voi olla niissä esteenä.

Ydinaseet ovat pelottava asia ja jakavat ymmärrettävästi mielipiteitä voimakkaasti, mutta ydinasepelotteella ei pidä tehdä puolue- tai vaalipolitiikkaa. Suomen ja suomalaisten turvallisuus on kaikkein tärkeintä, eikä sitä pidä lyhytnäköisellä oman edun tavoittelulla vaarantaa.

Maailma hakee nyt uutta asentoa niin turvallisuudessa kuin taloudessa. Ensisijaisesti on pidettävä omista asioista huoli, koska ei niistä kukaan muu pidä huolta. Eurooppa on liian hajanainen ja heikko. Yhdysvallat ja Kiina ajavat teknologian kehityksessä Euroopan ohi, ja se vaikuttaa merkittävästi myös talouteen.

Ukrainan auttaminen on kestävyyslaji. Ukrainan rahoittaminen, aseellinen auttaminen ja poliittinen sitoutuminen ovat jatkuvassa Venäjän paineessa. Niistä ei voi luovuttaa. Ukrainassa taistellaan koko Euroopan turvallisuudesta.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ukrainan sota on kestänyt neljä vuotta ja sitä käydään yhä enemmän drooneilla, mutta tuntuu siltä, ettei Suomessa olla opittu asiasta yhtään mitään. Ensin putosi drooneja syvälle Suomen mantereelle, ja viimeksi uutisoitiin ilmatilan loukkauksista samalla suunnalla. Nämä ovat viimeinen herätys. Meillä on paljon parantamista.

On kummallista, miksei Suomi ole mukana kansalaisten varoitusjärjestelmässä, jonka muut Euroopan maat ovat yhdessä kehittäneet. Yhtä erikoista on, ettei Suomi ole mukana myöskään Ukrainan johtamassa droonien torjuntaa kehittävässä ryhmässä, jossa muun muassa Pohjoismaat ovat mukana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Siksi tuoreet uutiset Puolustusvoimiin perustettavista drooniyksiköistä tai Ukrainan presidentin ehdotukset droonien yhteistuotannosta ovat erittäin tervetulleita. Toivottavasti näihin laitetaan vauhtia. On hyvä mahdollisuus samalla tukea Ukrainaa, parantaa Suomen omaa puolustuskykyä ja tukea kotimaista puolustusteollisuutta. On hyvä huomata, että Norja ja Saksa ovat jo sopineet vastaavasta kumppanuudesta ja yhteistuotannosta Ukrainan kanssa.

Ukrainalla on sodasta johtuen erityisen tuoretta ja aitoa tietotaitoa siitä, mitä rintamalla tapahtuu, ja tätä on hyödynnettävä myös kotimaaisessa puolustusteollisuudessa hyväksi. Puolustusteollisuutta pitää tukea nopeasti ja voimakkaasti, koska siellä on paljon kasvu-mahdollisuuksia myös muualla kuin droonien tuotannossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ryhmäpuheenvuorojen pitäjille. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Ilmeisesti on tarvetta käydä lyhyttä keskustelua. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Vikman.

15.00 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnalla on ollut kyky tehdä Suomen turvallisuutta koskevat keskeiset ratkaisut laajassa yhteisymmärryksessä. On tärkeää, että kykenemme tähän myös jatkossa. Selonteon parlamentaarinen käsittely nyt täällä eduskunnassa tarjoaa mahdollisuuden tähän ja myös rakentavaan keskusteluun. Näiden ryhmäpuheenvuorojenkin perusteella voi ehkä vetää johtopäätöksen siitä, että kun tulemme lähelle näitä Suomen turvallisuuden ydinkysymyksiä ja ratkaisuja — jotka itse asiassa toimintalinjoiltaan ovat pysyneet hyvin muuttumattomina huolimatta siitä, että maailma ympärillämme myllertää — niin niissä me emme ole edelleenkään kovin kaukana toisistamme. Toivon tältä keskustelulta sitä, että jos kritiikkiä esitetään, niin esitettäisiin myös konkreettinen vaihtoehto siitä, mitä itse asiassa Suomen turvaamiseksi nykyistä paremmin pitäisi tehdä toisin, [Puhemies koputtaa] mitä pitäisi tehdä toisin Suomen pitämiseksi paremmin turvassa kuin se nyt hallituksen linjalla on turvattu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

15.01 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Viro haluaa sulkea rajat Venäjän sotarikollisilta ja sen Ukrainassa sotineilta sotilailta. Kuten me kaikki tiedämme, Venäjän joukot ovat osallistuneet laajasti erinäisiin sotarikoksiin Ukrainassa. Viron ulkoministeri varoitti, että Putin tulee ohjaamaan näitä ihmisiä Eurooppaan, ja voimme vain kaikki kuvitella, miten kamalaa se olisi Euroopan turvallisuuden kannalta. Viime tammikuussa Viro nosti aiheen esille EU:n ulkoministerien kokouksessa. On selvää, ettei meillä voi olla reittiä Butšasta Helsinkiin, Brysseliin, Tukholmaan tai minnekään muuallekaan Euroopan unionin alueella. Olisin kysynyt arvoisalta ulkoministeriltä: kuinka suhtauduitte ja kuinka suhtaudutte tähän Viron kolleganne ehdotukseen? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

15.02 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelussa on useimmissa puheenvuoroissa todettu tämä ongelma, joka koituu Yhdysvaltojen vetäytymisestä vahvasta transatlanttisesta linkistä, tai ainakin nyt kolmen vuoden ajan on tällai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

nen tilanne epävarmuudesta, ja silloinhan se keskeinen linjaus tässä selontekokeskustelussa varmasti tulevaisuuteen päin on, mitkä ovat ne keinot, joilla Suomi tässä tilanteessa omaa ja meidän pohjoisten alueiden turvallisuutta voi vahvistaa ja miten se voi myöskin pitää yllä kuitenkin riittävän vahvaa tukea tuolta Yhdysvaltojen suunnalta erityisesti sotilallisesti.

Tärkeätä on näiden erikokoisten renkaiden vahvistaminen. Meillä on läheisimmän yhteistyön rinki Pohjoismaiden kanssa, sitten on Pohjoismaiden, Baltian ja Itämeren maiden kanssa, on JEF-yhteistyö, on Euroopan unionin ja Naton vahvempi linkitys sekä Naton ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistaminen. Kaikki nämä ovat niitä, joissa Suomen kannattaa hakea sitä laajempaa yhteistä rintamaa ja näkemystä ja samalla toimia oman turvallisuutensa puolesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

15.04 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nostin tuossa puheessani esiin ruokaturvan ja lannoitteitten saannin. Nyt kun Hormuzinsalmi on tukossa, koko Eurooppa kärsii siitä, että lannoitteitten hinnat tuplaantuvat. Samoin on energian laita. Kysynkin: Olisiko Euroopan syytä toimia tässä asiassa, kun pystyisimme olemaan ostamatta venäläistä ammoniumtyyppiä, jolla rahoitetaan Ukrainan sotaa, ja pystyisimme paremmin olemaan ostamatta venäläistä fossiilista lannoitetta. Meillä esimerkiksi on Suomessa turve, joka on täysin vajaakäytössä. Eikö sekin olisi parempi polttoaine kuin ostaa Venäjältä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

15.05 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tulee puolustaa vahvasti sääntöpohjaista monenkeskistä sopimusjärjestelmää. Järjestelmä tarkoittaa yhdessä sovittuja pelisääntöjä ja seuraamuksia niiden rikkojille. Sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan kaikkialla maailmassa — Ukrainassa, Gazassa, Iranissa, Sudanissa — tulee tutkia, ja niihin syyllistyneet tulee saattaa vastuuseen. Tutkintoja odottaessa kansainvälisen yhteisön, mukaan lukien EU:n, on luotava riittävää painetta vääryyksien lopettamiseksi. Tässä on meidän sukupolvemme aika kantaa vastuuta. Sääntöpohjaisen järjestelmän puolustaminen tarkoittaa paitsi YK:n tukemista myös YK-järjestelmän kehittämistä toimivammaksi ja globaalisti tasa-arvoisemmaksi. Tähän työhön Suomen tulee lähteä mukaan aloitteellisesti. Erityisesti YK:n erillisjärjestöjen tärkeä työ ja toimintaedellytykset on turvattava, ja tähän tarvitaan myös Suomelta rahoitusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

15.06 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Donald Trumpin poukkoilevalla politiikalla on ilman muuta vaikutuksia myös Euroopan turvallisuuteen ja Ukrainan tilanteeseen, jos huomioidaan vaikka se, että Donald Trump poisti Venäjältä öljypakotteita sen jälkeen, kun Hormuzinsalmi meni kiinni, mikä nimenomaan pelasi suoraan Putinin sotakassaan. Eli näistä asioista puhuminen ei ole mitään turhaa paasaamista, vaan nämä ovat ihan sitä turvallisuuspolitiikankin kovaa ydintä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Edustaja Vikman pyysi näitä muitakin vaihtoehtoja, ja minulla on nyt esittää neljä: Ensimmäinen on se, että puolustetaan kansainvälistä oikeutta myös silloin kun sen rikkojana on Donald Trump. Toinen on se, että vaalitaan monenkeskisyttä myös silloin kun suurvaltapolitiikka edellyttäisi aiemmin sitä, että siirrytään tällaiseen kahdenväliseen toimintaan. Kolmantena se, että puolustetaan ihmisoikeuksia kaikkialla ilman kaksoisstandardeja, myös silloin kun niitä rikkoo Israel, olipa kyseessä sitten Libanon tai Gaza. Ja neljäntenä ja viimeisenä tässä kohtaa on demokratian vahvistaminen ja autoritäärisyyden torjuminen sekä sisäpolitiikassa että ulkopolitiikassa. Nämä ovat kaikki asioita, jotka vaikuttavat myös meidän maamme turvallisuuteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

15.07 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade fru talman! Ennen kaikkea on pakko alleviivata sitä, että mitä tulee ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, niin on kuitenkin hyvä, että suurimmissa kysymyksissä ja suurimmassa osassa kysymyksistä me ollaan kuitenkin tässä salissa samaa mieltä. Se on ennen kaikkea maamme turvallisuuden kannalta äärimmäisen tärkeä asia.

Mutta itse ehkä haluaisin tästä selonteosta nostaa esiin sen asian, että me eletään sellaista maailmanpoliittista tilannetta, jossa meillä on useita konflikteja, joihin me pyritään nyt aktiivisesti reagoimaan. Samaan aikaan me ei kuitenkaan saada unohtaa niitä pitkän aikavälin mahdollisia konflikteja. Tässä on ehkä ennen kaikkea nostettava esiin ilmastonmuutoksen vaikutukset. Se vaikuttaa ennen kaikkea vaikkapa Afrikassa Sudanin konfliktiin, ja on vääjäämättäkin, sanomattakin selvää, että jossain kohtaa tästä tulee myöskin vaikutuksia tänne Eurooppaan, aina Suomeen asti. Sen takia onkin toivottavaa, että Suomi kaikissa kv-politiikan foorumeissa jaksaa ylläpitää myöskin ilmastonmuutoksen vastaista työtä, koska tällä hetkellä myöskään EU-tasolla tämä työ ei ole saanut niin vahvaa roolia kuin sen olisi pitänyt ehkä saada.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

15.08 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi huomiota, ennen muuta oppositiosta nousseisiin kommentteihin.

Tiedämme kaikki, että Naton tuoma turva perustuu ydinpelotteeseen, ja siksi ihmettelen sitä, että täällä on kyseenalaistettu tarve muuttaa ydinenergialakia vastaamaan Nato-maiden valtavirtaa, jotta tuo pelote olisi selkeä.

Täällä on myös nostettu esiin esitys Palestiinan valtion pikaisesta tunnustamisesta. Valtion kriteerit täyttyvät kuitenkin vasta, kun on yhteisesti sovitut rajat, on toimiva hallinto. Palestiinan hallinnon alueella, Gazassa, edelleenkin vaikuttavat ja toimivat terroristijärjestöt, ja tämä ei täytä näitä tunnusmerkkejä. Muistutan, että vuonna 24 hyväksytyssä UTP-selonteossa todetaan, että ”ratkaisun on perustuttava kansainvälisesti hyväksytyjen parametrien mukaiseen ja osapuolten kesken [Puhemies koputtaa] neuvoteltuun kahden valtion malliin”.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vornanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

15.10 **Timo Vornanen tv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteko piirtää realistisen kuvan sirpaleisesta maailmasta, jota pitkän linjan ex-poliisina tarkastelen erityisesti suomalaisten arjen turvallisuuden näkökulmasta. Ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden raja on viimeistään nyt kadonnut. Venäjän hybridioperaatiot, hallitsematon muutoliike ja kansainvälinen rikollisuus heijastuvat joko suoraan tai välillisesti arkeemme.

Viime vuosina on puhuttu erityisesti Puolustusvoimien kalustoinvestoinneista, ja niihin on myös konkreettisesti käytetty valtavasti rahaa. Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että tarvitsemme muillekin viranomaisille vahvempia resursseja arjen työhön, sinne, missä aiemmin mainitut uhat konkretisoituvat. Investoinnit pelkästään seiniin ja laitteisiin eivät ratkaise ongelmia.

Lisäksi nostan esille, että meidän on nettomaksajana vaadittava EU:lta enemmän suoraa tukea itärajallemme, joka toimii samalla koko lännen etuvartiona. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindberg.

15.11 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtaosalla Nato-maista ei kansallisessa lainsäädännössään ole vastaavia ydinenergiakiemme rajoitteita liittokunnan pelotteen ja puolustuksen toimeenpanolle. Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ajankohtaiselonteossa todetaan, että Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana. Ydinenergiain muutoksen tarkoitus ei siis ole tuoda ydinaseita Suomeen eikä tehdä päätöstä niiden sijoittamisesta tänne. Tarkoitus on poistaa sellainen kansallinen lainsäädännöllinen este, joka voisi rajoittaa Suomen puolustamista osana liittokuntaa tai heikentää Naton pelotteen uskottavuutta. Lakimuutoksella Suomi nimenomaan siirtyy muiden Pohjoismaiden tasolle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

15.12 **Tomi Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ajankohtaiselonteossa viitataan arktisen alueen osalta viime marraskuussa laadittuun asiakirjaan ”Ulkoministerin linjaus, Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka”. Siinä todetaan osuvasti: ”Uudessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa joudumme vastaamaan sekä taloudellisten että sotilaallisten jännitteiden kasvuun. Emme voi enää ajatella, että arktinen alue olisi erikoisasemassa, kansainvälisten turvallisuuspoliittisten jännitteiden ulkopuolella.” Tähän toteamukseen on todellakin helppo yhtyä. Edellä lukemani lauseet kirjoitettiin marraskuussa, ja jo pari kuukautta myöhemmin nousi esille Grönlanti. Presidentti Trumpin puheet liittyen Grönlantiin olivatkin selkeä esimerkki siitä, että jännitteet ja suurvaltojen intressit alueella ovat vahvasti kasvamassa.

Kilpajuoksu arktiselle luo mukanaan uusia toimijoita ja uudenlaisia haasteita mutta avaa myös mahdollisuuksia Suomelle. EU-komissio ilmoitti aloittavansa arktisen alueen politiikkansa tarkastelun. Mielestäni Suomessa tulisi toimia nyt samoin. Valtioneuvoston tulisi laatia kaikkia ministeriöitä koskeva ja yhteistyössä laadittu strategia, jolla se esittelee myös konkreettisia keinoja, joilla Suomen etuja maailmalla edistetään liittyen tähän arktiseen osaamiseen, jota meillä on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

15.13 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä selontekoa on päivitetty ajassa, jossa Eurooppa on kuin puun ja kuoren välissä. Idässä on häikäilemättömästi sotaa käyvä imperialistinen Venäjä ja Atlantin takana liittolainen, joka on tuonut suhteeseemme uutta strategista epämääräisyyttä. Tässä ainoa varma ja oikea johtopäätös Suomen kannalta on se, että meidän on vahvistettava Eurooppaa, kaikin tavoin vahvistettava Eurooppaa. Siksi on erikoista, että tässä selonteossa suhdettamme Yhdysvaltoihin käsitellään vain Suomen kahdenvälisenä suhteena eikä rakenteellisena jännitteenä Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin kesken. Olipa kysymys sitten Grönlannista tai kauppapolitiikasta tai digisääntelystä, on aivan varmasti Suomen etu, että Euroopan unioni kykenisi toimimaan yhtenäisesti ja että Suomi toimisi Euroopan unionin viitekehyksessä.

Ulkoministeri Valtonen, miksi tässä selonteossa ei selkeästi käsitellä Euroopan unionin toimintakykyä ja vaadita sille määränemmistö päätöksentekokykyä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

15.14 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomeen harhautuneet droonit ovat nyt osa turvallisuusympäristön muutosta. Kansalaisten turvallisuudentunteeseen vaikuttaa suuresti myös se, että meillä olisi oltava voimassa olevat ja toimivat varoitusjärjestelmät, jos tilanne on niin sanotusti päällä. Ilmeisesti Suomeen ollaan ottamassa käyttöön nyt kahta järjestelmää eli eurooppalaista kännykkävaroitusjärjestelmää ja myös rakentamassa oma osa 112-sovellukseen. Rahoitushan näihin on tullut jo lähes vuosi sitten.

Nyt täytyykin kysyä: voisiko millään nopeuttaa näitten järjestelmien valmistumista? Se aikataulu taisi olla vasta tämän vuoden lopulla tai ensi vuonna, kun ne järjestelmät olisivat käytössä, ja kieltämättä nyt, kun seuraa näitä uutisointeja viikoittain ja drone-riski on kuitenkin olemassa oleva, olisi kohtuullista pyytää, että ne järjestelmät tulisivat aikaisemmin kansalaisten käyttöön. Kysynkin nyt hallitukselta: voiko nopeuttaa mitenkään järjestelmien käyttöönottoa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

15.15 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Valtonen, te kuvasitte, että tilannekuva tässä selonteossa on realistisella pohjalla, ja edustaja Vikman kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa kiitteli selonteon realistisesta kuvauksesta, mutta onko kiitoksiin todella aihetta? Samalla kun olemme lukeneet selontekoa ja sieltä muun muassa väitteen siitä, että Yhdysvallat ei ole vetäytymässä Euroopasta, niin olemme saaneet lukea uutisia, joiden mukaan Yhdysvallat on vetäytymässä Euroopasta ainakin siinä suhteessa, että se uhkaa vähentää joukkoja Saksassa. Alkuun puhuttiin 5 000 henkilöstä, sitten presidentti Trump sanoi, että puhutaan paljon suuremmasta määrästä.

Kun meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikan johtotähtenä nyt tällä kaudella on arvopohjainen realismi, niin kysyn, ministeri Valtonen: Olemmeko todella realisteja sen suhteen, millä tolalla transatlanttinen yhteistyö nykyään on? Kuinka paljon Euroopan ja Suomen pitää vahvistaa omaa riippumattomuuttaan ja itsenäisyyttään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

15.17 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ulkopoliittinen johto ihan oikein toistaa usein sitä, että sääntöpohjaisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden puolustaminen on pienen maan etu. Me kaikki tiedetään, että sanat ovat politiikassa myös tekoja, ja tässä se ongelma onkin, koska Suomen ulkopoliittisen johdon viestinnässä on vahvat kaksoisstandardit silloin, kun on kyse kansainvälisen oikeuden raikeista rikkomuksista: kun asialla on Yhdysvallat tai Israel, niin Suomen ulkopoliittinen johto ei ole valmis tuomitsemaan näitä iskuja. Se, mitä Israel tällä hetkellä tekee esimerkiksi Etelä-Libanonissa, on aivan järkyttävää, ja ihmettelen sitä, että tässäkään ei ole ollut valmiutta tuomitsemiseen.

Olisinkin kysynyt ulkoministeri Valtoselta: Mikä on Suomen linja nyt osana EU:ta? Tuokeeko Suomi sitä, että tämä assosiaatiosopimus EU:n ja Israelin välillä nyt jäädytetään, ja ajaako Suomi tätä aktiivisesti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

15.18 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän rapautuminen heijastuu selvemmin myös ihmisoikeuksien toteutumiseen, ilmastopolitiikan kunnianhimoon sekä naisten ja tyttöjen oikeuksiin ja asemaan koko maailmassa. Tällä hetkellä laajempi kehityskulku, sotien vaikutukset kaikkein köyhimpiin maihin, suurvaltojen kilpailu ja taloudelliset edut globaalissa etelässä, tietenkin myös kehitys yhteistyön leikkaukset, erityisesti Yhdysvaltojen osalta, koulutussektorilla, ovat johtaneet siihen, että kymmenet miljoonat lapset, etenkin tytöt kriisialueilla, kuten Afganistanissa, ovat jääneet esimerkiksi koulutuksen ulkopuolelle ja suljettu yhteiskunnan ulkopuolelle.

Tiedämme, että koulutus on avain parempaan elämään. Kysyisin ulkoministeriltä: miten Suomi ja EU, jotka perinteisesti ovat profiloituneet yhdenvertaisuuden ja tyttöjen koulutuksen ja oikeuksien vahvistamiseen, voisivat paikata tätä vajetta, ja millä konkreettisilla toimilla Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että erityisesti tyttöjen oikeudet turvataan eivätkä ne heikkene?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

15.19 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän aggressiivinen ja imperialistinen toimintatapa on tietenkin muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta paitsi nyt myös pitkäaikaisesti, mutta myös transatlanttinen asetelma on muutoksessa, ja ei ole varmaankaan liioiteltua sanoa, että Yhdysvaltain ulkopoliitikasta on tullut vähintäänkin vaikeammin ennustettavaa kuin aikaisemmin. Tästä johtuen Euroopan pitää tietenkin ottaa vahvempi rooli turvallisuuden vahvistamisessa, olipa kysymys Euroopan unionista tai Natosta.

Arvoisa puhemies! Tähän sisältyy myöskin parempi varautuminen. Puolustus ja liittoutuminen ovat tärkeitä tietenkin, mutta myöskin huoltovarmuus — olipa kyse energiasta, ruuasta, lääkkeistä tai mineraaleista — on hyvin tärkeää.

Näköjään ministeri Puisto ehti poistua täältä jo, niin kysyisin teiltä, ministeri Valtonen, kriittisistä mineraaleista eli niistä mineraaleista, joita ilman me emme voi olla, joita tarvitaan sähköverkkoihin, akkuihin, tietokoneisiin, tutkiin ja niin edelleen. Olemme olleet aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

riippuvaisia erityisesti Kiinasta. Millä tavalla rakennamme yhteistyötä muiden eurooppalaisten maiden kanssa nimenomaan kriittisten mineraalien osalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

15.20 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä Kaakkois-Suomen taivaalla on tänä keväänä ollut muuttolintujen lisäksi aika paljon muutakin katseltavaa: droonit ja Hornetit, ja sitten savua sieltä Koiviston sataman suunnasta, vähän niin kuin smoke on the water. Mutta eritoten siinä Suomenlahden rannalla kun olen käyskenellyt, olen huolissani tästä Venäjän varjolaivastosta. Iran, niin kuin tiedetään, on saanut Hormuzinsalmen kiinni ihan merikelpoisiltakin aluksilta, mutta sitten Tanskan salmista tulee läpi sellaista purnukkaa sellaisen miehistön luotsaamana, että on ihan vain ajan kysymys, milloin vesillämme tapahtuu vakavaakin vakavampi öljyvahinko. Tiedän tämän kansainvälisen merilain ja mitä se edellyttää, mutta olisiko meillä mitään mahdollisuuksia edes nyt täälläkin mainitun pohjoismaisen yhteistyön ja ympäristönsuojelun nimissä tehdä jotain, niin että saataisiin edes vähän torpattua tätä vaarallista liikennettä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari.

15.22 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ajankohtaiselonteko on tehty, ja syystä. Maailma on muuttunut, ja paljon. Nyt tietysti kun selontekoa lukee, tuntuu vähän siltä, olemmeko me nyt ihan ymmärtäneet, että maailma on todella muuttunut ja kuinka paljon se on, niin että perinteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ei enää ole. Sen takia oli hienoa, että ministeri Puisto oli aitiiossa. Moni muukin ministeri voisi olla, koska niin kokonaisvaltaisesta muutoksesta puhumme, ja Suomi on aina fiksulla ulkopolitiikalla pystynyt turvaamaan isänmaata ja kotimaata.

Puhuite, arvoisa ministeri, strategisesta autonomiasta, turvallisuudesta, taloudesta, teknologiasta ja kaupasta ja että ne kaikki liittyvät yhteen. Aivan, ja siksi odotin, että tämä olisi ollut paljon kokonaisvaltaisempi strategisen autonomian paperi, kuten edustaja Kauma mainitsi ruuan, logistiikan ja kaiken muun. Se on sitä kokonaisturvallisuutta. Nyt tämä on perinteinen selonteon täydennys, ei kokonaisvaltainen, ja siksi kysynkin teiltä: voisitteko vielä tehdä tähän toimintasuunnitelman, mitä Suomi tekee vielä tämän hallituksen aikana?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että tämä selonteko tuli nyt ja nimenomaan semmoiseen aikaan, jolloin siitä on kansakunnallemme suurin mahdollinen hyöty. Maailma on muuttunut nopeasti, ja tämä Suomen ulkopoliittinen ja turvallisuuspoliittinen asema on nyt kyllä kieltämättä joutunut aivan uuteen tarkasteluun johtuen näistä ympärillä riehuvista erilaisista hyvin kriittisistä asioista. Mutta yksi asia on jäänyt mielestäni liian vähälle huomiolle koko keskustelussa, ja se on tämä huoltovarmuutemme tilanne. Meidän todellinen hormuzinsalmi on tuo Itämeri. Totta kai Hormuzinsalmesta tuleva öljyvirta maailmalle ja kaasuvirta maailmalle on iso, iso ongelma, mutta jos tuo Itämeri menee kiinni, niin silloinhan meillä loppuu öljyn tulo kokonaan, sitten meillä loppuu elintarvikkeiden tulo, kahdeksan miljardia vuoteen. Ja mikä pahinta, meillä itsellämme tämä huoltovarmuuden ylläpito on jäänyt todella hieman sivum-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

malle. Aivan kuten edustaja Kalmari, muistaakseni, mainitsi, meillä energiapoliittisesti turpeen takaisinsaanti on välttämättömyyttä. Nyt jos menee Itämeri kiinni, niin millä me lämmitämme tätä maata? Italiasta loppuu ainakin jätteen tulo Suomeen, ja monta muuta, ja sitten ollaan tilanteessa, että tulee kylmä ja nälkä, ja se ei ole muuten kovin hauska tilanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

15.24 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon historiamme ja geopoliittisen asemamme suomalaiset kyllä ymmärtävät, että ulkopoliittinen johto on kannanotoissaan harkitsevainen. Suomalaiset eivät kuitenkaan arvosta mustan puhumista valkoiseksi tai kaksoisstandardeja. Kansainvälistä oikeutta on puolustettava, rikkoi sitä kuka hyvänsä. Myös Nato-liittolaisten kansainvälisen oikeuden vastaisia toimia on kyettävä kutsumaan kansainvälisen oikeuden vastaisiksi toimiksi. Se, että selonteossa todetaan Suomen puolustavan kansainvälistä oikeutta ja monenkeskistä järjestelmää, on näytävä myös käytännössä, myös silloin, kun sitä rikkoo USA tai Israel.

Arvoisa puhemies! Kiitän siitä, että selonteossa painotetaan pohjoismaista yhteistyötä. EU:n lisäksi Pohjoismaat ovat tärkein viitekehysemme. Yhdessä Pohjoismaat ovat vahvempia, ja pohjoismaiselle äänelle on kansainvälistä tarvetta. Tuen pohjoismaiselle yhteistyölle on näytävä myös suhteessa Grönlantiin. Pelkään, että emme ole vielä nähneet viimeistä näytöstä Trumpin Grönlanti-päähänpintymästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

15.25 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän viisaana, että ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään ajassa — kiitos tästä, ulkoministeri Valtonen. Se edellyttää tosiasioiden tunnustamista ja myös valmiutta reagoida, sillä ystävät onneksi voimme valita, kun naapuria emme. Elämme arvaamattoman ja aggressiivisen Putinin Venäjän naapurissa, ja meidän on syytä varautua kaikkeen ja kantaa myös Natossa antamamme lupaus muille Nato-maille. Venäjä muodostaa pitkäkestoisen turvallisuusuhan, eikä Venäjä ole muuttunut eikä muutu, ja on selvää, että paluuta aiempaan ei ole, kuten tässä selonteossakin Venäjä-suhteesta hyvin kuvataan. Myös Euroopan on otettava vahvempi vastuu omasta turvallisuudestaan.

Tämän selonteon viesti on minun mielestäni varsin selvä: turvallisuus ei ole mikään itsestäänselvyys, se ei ole ylhäältä tai mistään annettu, vaan se on asia, jota meidän pitää rakentaa joka päivä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

15.27 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko tuo hyvin esille sen, että Suomen turvallisuusympäristö toden totta on muuttunut. Turvallisuushan rakentuu monista asioista. Perussuomalaisille turvallisuus alkaa aivan aluksi siitä, että Suomen valtion tärkein tehtävä on suojella omaa kansaansa, meidän omia rajojamme, meidän omaa yhteiskuntaamme. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta, mutta se ei poista oman vahvan puolustuksen merkitystä. Siitä on huolehditava, ja siitä on huolehdittu. Tähän kuuluu myös vahva maatalous ja ruokahuolto, mahdollisimman vahva energiaomavaraisuus. Ne ovat erittäin tärkeitä. EU:sta kun puhu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

taan, niin on sanottava, että Suomen tulee puolustaa kansallista päätäntävaltaansa myös Euroopan unionissa. Yhteistyö on tärkeää, mutta suomalaisen turvallisuuspolitiikan lähtökohta ei missään asioissa saa olla sinisilmäisyys tai turha riippuvaisuus muista. Verkostoidumme mutta pidämme päätösvallan omissa käsissämme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

15.28 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaiken viisauden alku on tosiasioiden tunnustaminen, niin kuin edustaja Heinonen tuossa aikaisemmin siteerasi presidentti J. K. Paasikiveä. Tätä viisautta toivoisin myös ryhmäpuheenvuorojen ja ryhmäpuheiden kirjoittajille erityisesti puolustuspolitiikasta. Täällä aikaisemmin todettiin jotakuinkin niin, että ”Orpon hallituksen historiallisen suuri panostus puolustukseen” ja niin edelleen. On kuitenkin hyvä muistaa, että jo Marinin hallituksen aikana puolustusbudjetti nousi sinne kuuden miljardin luokkaan. Koko lailla samaa tasoa on menty tähän päivään asti, ja vasta vuoden 27 jälkeen puolustusbudjetit nousevat. [Sofia Vikman: Se oli kirjaimellisesti oikein!] Tämä on fakta. Tätäkin faktaa läpikatsoen ulkopoliittikan liikkumavara on myös tätä puolustuksen liikkumavaraa.

Ja kun Paasikiveä siteerasin, niin sivulla 10 viitataan tähän: ”Suomi tarkastelee Venäjä-yhteyksien tulevaisuutta, myös yhdessä kumppaniensa kanssa.” Olisin kysynyt, arvoisa rouva ulkoministeri, mitä tämä konkreettisesti tarkoittaa? Tähän viittasi jo Ilta-Sanomat jutussaan 27. maaliskuuta. En tiedä, oliko se vuoto nyt sitten hallituksen päässä, [Puhemies koputtaa] mutta, arvoisa ministeri, tästä haluaisin kuulla lisää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

15.29 **Jarno Linnell kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitokset tästä ajankohtaiselonteosta. Kuten todettu, paljon on kahdessa vuodessa tapahtunut, ja jos tässä selonteossa nyt yritettäisiin päiväntapahtumiin reagoida, niin ajankoh-taiselonteko pitäisi eduskunnalle tuoda vähintään kerran kuukaudessa. Sen takia on tärkeämpää päivän uutisten yläpuolella katsoa näitä isompia trendejä, strategisia viestejä, kuten ulkoministeri toi hyvin esille.

Minun mielestäni tämä ei ole hyssyttelyselonteko. Olen aikanaan väitöskirjan tehnyt selonteosta, ja silloin hyssyteltiin — ei enää. Nyt puhutaan rehellisesti, realistisesti, kuten esimerkiksi Venäjä-osuudessa tässä selonteossa hyvin tulee esille. Venäjä muodostaa Suomelle pitkäkestoisen uhan.

Kiitos myös valtioneuvostolle siitä, että teknologiset panostukset on tuotu selkeästi tässä esille, koska kuten tiedämme, se, joka hallitsee teknologiaa, hallitsee turvallisuuden tulevaisuutta. [Veronika Honkasalo: Mites tää tekoäly-yhteistyö!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

15.30 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuden ydin on edelleen asevelvollisuuteen nojaava vahva oma puolustus, jota Nato-jäsenyys täydentää. Osallistumme täysimääräisesti liittokunnan yhteiseen pelotteeseen, joka sisältää myös ydinaseet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

On kuitenkin vastuutonta pelottelua väittää, että ydinenergiain päivittäminen tekisi Suomesta jonkinlaisen iskualustan. Tavoitteena on vain poistaa turhat rajoitteet, joita ei muissakaan Pohjoismaissa ole. Emme sijoita ydinaseita maahamme rauhanaikana, mutta turvallisuuspolitiikassa on kyettävä yhtenäiseen linjaan erityisesti muiden Pohjoismaiden kanssa.

Suomi on ja pysyy luotettavana, oman tonttinsa hoitavana liittolaisena. Samalla sitoumme nostamaan maanpuolustukseen kohdistuvat menot viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta [Mika Kari: Seuraavalle hallitukselle!] vuoteen 2035 mennessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

15.32 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On arvokasta, että me käymme tämän ajankohtaiskeskustelun ulko- ja turvallisuuspoliittisen ympäristön muutoksesta. Sen sijaan ei ole arvokasta ja ei käsitykseni mukaan ajankohdan sanelemaa, että me poistamme ydinaseita koskevat rajoitteet lainsäädännöstämme. Kun Suomi liittyi Natoon, se tehtiin viittaamalla ydinenergiainlakiin ja rajoitteisiin ydinaseiden osalta Suomessa, ja se ei synnyttänyt mitään kitkaa Nato-jäsenyyden osalta. Kun Suomi solmi DCA-sopimuksen, puolustussopimuksen, Yhdysvaltojen kanssa, se tehtiin yhteispohjoismaisella mallilla, jossa kaikki Pohjoismaat sitoutuivat ydinaseettomuuteen. Norjan ja Tanskan osalta se on nimenomaan valtiosopimukseen kirjattu, Islanti on ydinaseeton lainsäädännön teitse, ja Suomessa — ja Ruotsissa — sekä hallituksen esityksen että eduskunnan päätöksen ja valtiopäivien päätösten osalta tehtiin viittaus ydinenergiainlakiin, 4 §:ään. Suomessa se oli vielä sikäli olennaista, että tämä päätös DCA-sopimuksesta tehtiin yksimielisesti ja se yksimielisyys syntyi siitä, että me teimme päätöksen ydinenergiain 4 §:stä.

Kysyn ulkoministeriltä: [Puhemies koputtaa] mikä on tilanteessa muuttunut, että nyt on tarve muuttaa tämä ydinenergiainlaki ja poistaa rajoitteet ydinaseilta Suomen lainsäädännöstä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.33 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että Suomi hallituksen johdolla nyt puolustaa ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta valikoiden, ei todellakaan ole Suomen etu. Ei voi olla niin, että jos miehittäjä on Venäjä, niin asia tuomitaan ja vastatoimia tehdään, mutta jos miehittäjä on Israel, niin ei toimita eikä tuomita kunnolla. Eli ei voi olla niin, että kv-oikeudella on väliä, kun kyse on Ukrainasta, mutta ei silloin, kun kyse on Lähi-idästä.

Jokainen voi myös punnita, kuinka paljon tähän nykyiseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen vaikuttaa se, että Netanjahun on annettu suorittaa palestiinalaisten kansanmurhaa rauhassa, kun kansainvälinen yhteisö on katsonut vierestä. Tällaiset kaksoisstandardit mahdollistavat sitä turvatonta maailmaa, joka ei ole Suomen etu. Haluaisin tähän liittyen kysyä, ministeri: edistääkö Suomi tätä EU:n ja Israelin välisen yhteistyösopimuksen jäädyttämistä edes tämän kaupan osalta, koska siihen ei tarvita yksimielisyyttä, johon yleensä vedotaan silloin, kun esitämme näitä toimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskovicz.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

15.34 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin on valitettavasti hyvin pitkälle yhdyttävä edustaja Koskelan ja hänen puoluetoveriensä arvioihin Yhdysvaltain nykyhallinnosta ja presidentti Trumpista. [Pia Lohikoski: Hyvä!]

Edustaja Koskela sanoi tuossa ryhmäpuheenvuorossa, että selonteosta puuttuu Israelin hyökkäys Libanoniin. Näin ilmeisesti on, mutta edustaja Koskelan puheenvuorosta taas puuttui se, että ennen kuin Israel hyökkäsi Libanoniin, niin Libanonista Hizbollah hyökkäsi Israeliin. [Veronika Honkasalo: Ne on tuomittu!] Ei kai se voi olla sellainen asia, jota ei tarvitse huomioida? Hizbollah ampui Libanonista raketteja israelilaisia siviilejä vastaan ennen kuin Israel hyökkäsi Libanoniin. Mihinkäs tämä asia jäi edustaja Koskelan puheenvuorosta? [Mai Kivelä: Eihän siitä ole erimielisyyttä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

15.35 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä selonteko kuvaa hyvin realistisesti sitä maailmaa, jossa me elämme. Kansainvälinen järjestys ei enää valitettavasti perustu sääntöihin vaan entistä enemmän voimaan ja suurvaltakilpailuun. Venäjän bruttaali hyökkäyssota Ukrainassa ja sen pitkäkestoinen uhka Euroopan turvallisuudelle, myös Suomen lähialueille, on tästä karu esimerkki.

Perussuomalaisille johtopäätös on täysin selvä: Suomi ei voi rakentaa turvallisuuttaan toiveajattelun varaan. Vaikka Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, siihen on varauduttava. Rauhaa ei saavuteta heikkoudella. Suomen oman puolustuskyvyn on oltava kaiken perusta. Nato täydentää mutta ei korvaa sitä. Asevelvollisuus, reservi ja kansallinen puolustus ovat edelleen turvallisuutemme kulmakivet. Samalla Euroopan on kannettava suurempi vastuu omasta puolustuksestaan. Tämä ei ole enää poikkeus, vaan se on täysin uusi normaali.

Arvoisa puhemies! Suomen on jatkossakin toimittava realistisesti vahva puolustus, tiukka rajaturvallisuus ja kansallinen etu etusijalla. Muuhun meillä ei yksinkertaisesti ole varaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

15.36 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa aivan oikein kuvataan, että YK:n turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenistä osa on osoittanut syvää piittaamattomuutta YK:n peruskirjaa kohtaan, mutta yhtäkään maata ei tässä mainita. Niin ikään aivan oikein kuvataan, että kansainvälistä oikeutta rikotaan yhä räikeämmin, mutta tässäkään yhtäkään maata ei nimetä.

Kansainvälistä oikeutta ovat rikkoneet paitsi Venäjä myös Yhdysvallat ja Israel. Tähän peilaten on hieman ongelmallista, kuinka vähän Lähi-idän tilannetta selonteossa käsitellään. Hallituksesta on toistuvasti ylipäätään vakuutettu, että Suomi on sitoutunut edistämään kahden valtion mallia, mutta tosiasia on kuitenkin se, että sen edellytyksenä on, että molemmat osapuolet ovat laajasti tunnustettuina valtioina.

Lopuksi, puhemies, haluan kiinnittää huomiota siihen, että digitaalinen suvereniteetti on nostettu esiin. Tähän liittyen Yhdysvallat on myös keskeinen toimija. Jos katsotaan esimerkiksi pakotteita, joita Yhdysvallat on asettanut ICC:n tuomareita ja syyttäjiä vastaan, niin se toivottavasti herättää meidät siihen, että myös tätä välinettä käytetään tällä hetkellä valankäytön kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen, Mari.

15.38 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin myös kiinnittänyt huomiota siihen, että dataa ja tietoliikennettä tulisi tarkastella yhä vahvemmin myös geopoliittisena kysymyksenä. Olisinkin tiedustellut, mitä mieltä ministeri on näistä viimeaikaisista käänteistä.

Data ja teknologia tosiaanakin ovat osa huoltovarmuutta, vaikka niitä ei vielä sellaisiksi riittävästi mielletä. Nyt olisi tärkeää, että EU-maat sopisivat mahdollisimman vahvasti yhdessä, miten toimitaan, eikä niin, että tehdään kahdenvälisiä sopimuksia esimerkiksi Yhdysvaltojen kanssa. Näin kuitenkin on tekoälyliittouman osalta tehty.

Minkälainen näkemys Suomella on datan ja teknologian ja kansainvälisten sopimusten merkityksestä tällä hetkellä, ja tulisiko ministerin mielestä toimia enemmänkin EU:n [Puhemies koputtaa] yhteisrintamana?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

15.39 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! USA on Trumpin johdolla muuttunut ennalta arvaamattomaksi, ja sillä on vaikutuksia myös Euroopan turvallisuuteen, myös Ukrainan tilanteeseen. Sota Iranissa, toimet Venezuelassa ja Grönlandin uhkailu ovat osoittaneet, että USA on epäluotettava kumppani. On selvää, että Euroopan tulee ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan ja vähentää riippuvuutta USA:sta. Suomen tulee olla aina ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden puolella. Kaksoisstandardeista ja uussuomettumisesta on luovuttava. Suomen pitää pystyä tuomitsemaan niin Venäjän brutaalit toimet Ukrainassa kuin myös USA:n sekä Israelin kansainvälisen oikeuden vastainen toiminta. Selonteko ei mainitse Israelin hyökkäystä Libanoniin tai Gazan kansanmurhaa. Aikooko Suomi tosissaan edistää EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen jäädyttämistä, arvoisa ulkoministeri?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

15.40 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen merkitys korostuu entisestään Nato-jäsenyyden myötä. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon muodostaa yhdessä arktisella alueella uudenlaisen turvallisuuspoliittisen kokonaisuuden. Ruotsin rooli Naton rakenteissa Pohjois-Suomessa ja Pohjoismaiden puolustusyhteistyö vahvistavat pelotetta siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Tämä ei lisää jännitteitä vaan se lisää vakautta.

Selonteko on myös selkeä siinä, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Pohjoisessa huoltovarmuus, liikenteen ja energian rakenteet sekä toimitusketjujen toimivuus ovat kriittisiä koko Suomelle. Pitkät etäisyydet ja vaativa toimintaympäristö tarkoittavat, että varautumisen on oltava ennakoivaa ja realistista. Tässä suhteessa teollinen selonteon laaja turvallisuuskäsitys on aivan oikein. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elämme tämmöisen suurvaltaitsekkyyden aikaa, kun näin pelkästään tätä tilannetta katsotaan, ja sen vuoksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

EU:n merkitys on aika iso meille tällä hetkellä. Se on meille vakauden ja turvallisuuden yhteisö, ja sillä tavalla pitäisi tämä tilanne nähdä.

Itse mietin, kun luen selonteosta tästä EU:n päätöksenteosta, että kun EU:lla on sisäisiä haasteita ja erityisesti yhtenäisyys ulkopoliittisissa kysymyksissä on koetuksella, mutta on osoitettu kuitenkin kykyä, niin me tarvittaisiin nopeampaa ja tehokkaampaa päätöksentekokykyä EU:ssa. Tässä mielessä nämä määränemmistöpäätökset ovat keskiössä ulkopoliittisissa kysymyksissä. Kysynkin nyt ulkoministeriltä: miten paljon ja miten voimakkaasti työskentelemme sen eteen, että saataisiin näitä määränemmistöpäätöksiä näissä kysymyksissä enemmän? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

15.42 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Selonteon kirjaus uusista yhteistyömuodoista ydinaseisiin liittyen sekä hallituksen esitys kumota ydinasekielto selvästikin valmistelevat Suomen liittämistä Naton niin sanottuun ydinaseiden jakopoliitiikkaan. Siinä Yhdysvaltain taktisten ydinaseiden kuljetus ja käyttö tapahtuu jakopoliitiikkaan osallistuvien maiden omilla amerikkalaisvalmisteisilla hävittäjillä.

Puolustusministeri Antti Häkkänen viittasi ydinenergialain lähetekeskustelussa viime viikolla kaksikäyttöisiin F-35-hävittäjiin. Suomen hävittäjäkauppa koskee alun perin F-35A-koneita, jotka eivät ole kaksikäyttökoneita. Ydinaseiden jakopoliitiikkaan osallistuminen tarkoittaisi sitä, että Suomi muuttaisi Britannian tapaan tilaustaan ja osa hävittäjäkoneista olisi ydinaseiden käyttöön soveltuvia F-35AS-hävittäjiä. Kysyn ministeri Valtoselta: suunnitteleeeko hallitus [Puhemies koputtaa] ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvien hävittäjien hankkimista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vikman.

15.44 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ryhmäpuheenvuorossa sanoin, meidän täytyy rakentaa eurooppalaisempaa Natoa ja meidän täytyy vahvistaa Euroopan unionia. Kokoomuksen näkemys on, että nykyistä vahvemman EU:n rakentaminen edellyttää siirtymistä määränemmistöpäätöksentekoon EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, EU:n puolustustarviketuotannon kasvattamista ja myös EU:n puolustuskyvyn vahvistamista.

Sitten edustaja Tynkkyselle. Selonteossa todellakin on tunnistettu epävarmuudet liittyen Yhdysvaltoihin ja arvaamattomuus, mutta on kuitenkin kaksi eri asiaa:

Se, että Yhdysvallat vetää resursseja Euroopasta. Tämä on kehityskulku, joka on Trumpin kaudella kiihtynyt, sanankäänteet ovat värikkäitä, [Veronika Honkasalo: Eivät vain sanankäänteet!] mutta se on myös kehityskulku, joka meillä on ollut tiedossa ennen Yhdysvaltojen presidentinvaaleja ja johon meidän on täytynyt varautua ja johon olemme varautuneet. [Anne Kalmarin välihuuto]

Sitten toinen ja eri asia on se, vetäytyykö Yhdysvallat kokonaan sitoutumisesta Euroopan turvallisuuteen. Toivottavasti olemme samaa mieltä siitä, että kaikesta huolimatta Suomen etu on toimia sen puolesta, että Yhdysvallat sitoutuu transatlanttiseen yhteistyöhön ja Euroopan turvallisuuteen myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

15.45 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän todella epävarmassa maailmassa niitä tummia pilviä Suomen taivaalle tulee sekä idästä että lännestä. Tässä tilanteessa aivan oikea analyysi on, että kaikin keinoin meidän on vahvistettava Euroopan unionin toimintakykyä, Euroopan toimintakykyä ja totta kai Suomen toimintakykyä siinä sivussa.

Täällä on nyt useammassa puheenvuorossa tullut esille ehdotus siitä, pitäisikö meidän tässä yhteydessä vahvistaa Euroopan unionin päätöksentekokykyä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä päätöksissä ja siirtyä määräenemmistöpäätöksiin. Nyt kun kuulimme, että myös päähallituspuolue tukee linjanaan sitä, että voitaisiin siirtyä Euroopan unionissa määräenemmistöpäätöksiin, niin onko joku este, miksei tässä selonteossa Suomi voisi ilmoittaa omana kantanaan, että Suomi tavoittelee siirtymistä määräenemmistöpäätöksiin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä. Nyt kysyn ulkoministeriltä: onko siis joku este, ettemmekö voisi selonteossa olla tätä mieltä, kun päähallituspuoluekin näyttää tätä SDP:n ajatusta kannattavan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

15.46 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan puheenvuorossani nostaa bitin ja junavaunujen liikkumisen. Nimittäin Taiwan tuottaa 96 prosenttia Euroopan kehittyneimmistä siruista, ja me tiedämme, mitä Kiinanmerellä odottaa. Mielestäni Euroopan pitäisi varautua tähän.

Toinen asia on, että me emme tiedä, mitä Itämerellä tapahtuu, jolloin mielestäni meidän pitäisi EU:n voimin huolehtia sekä pohjoisista yhteyksistä pohjoiseen päin että myös sivutaisyhteyksistä aina Ruotsiin, että itärajalle on pääsy kaikissa tapauksissa.

Miten suhtaudutte esiin nostamiini asioihin? Kannattaisiko myös niitä tämän energian ja lannoitteiden lisäksi ottaa EU:ssa keskusteluun, kun puhumme ulko- ja turvallisuuspolitiikasta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

15.47 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edellä puhuneita kollegoita, jotka ovat ottaneet hyvin painokkaasti kantaa Ukrainan tukemiseen.

Edustaja Antikainen perussuomalaisten puheenvuorossa kuvasi Venäjän muodostamaa uhkaa hyvin osuvasti ja painotti aivan oikein sitä, että Ukrainaa pitää tukea kaikissa tilanteissa.

Edustaja Eerola perustellusti nosti esiin tarpeen kääntää kaikki kivet, jotta Venäjän Itämerellä seilaavaan varjolaivastoon voidaan puuttua. Ehkä tässä tarvitaan myös pientä luovuutta, jotta löydetään ne oikeat, vaikuttavat keinot kansainvälisen oikeuden puitteissa.

Haluan erityisesti nostaa esiin edustaja Vikmanin kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa tuoman tärkeän muistutuksen siitä, että Venäjän jäädytetyt varat pitää saada ohjattua Ukrainan tueksi. Kun komission esitys tästä kaatui Eurooppa-neuvostossa, niin tietynlainen tappiomieliala valtasi Euroopan. Ajattelen, että siihen ei ole aihetta ja ennen kaikkea siihen ei ole varaa. Näen, että keskustelua Venäjän jäädytettyjen varojen ohjaamisesta pitää pitää yllä ja Suomen pitää sitä ajaa edelleen. [Ben Zyskowicz: Hyvä puheenvuoro! — Juho Eerola: Kyllä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

15.49 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä parlamentaarinen yksimielisyys, niin kutsuttu parlamentaarinen kate, isoissa asioissa on ollut Suomelle menestysresepti viimeiset 80 vuotta — olkoonkin, että tässä nyt viime aikoina tähän parlamentaariseen yhteyteen ei ole kaikissa asioissa päästy, kun hallitus sitä korttia ei ole halunnut käyttää.

Tähän, mihin edustaja Räsänen ja ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Tuppurainen aiemmin viittasivat: Euroopan unionin määräenemmistöpäätöksiä tarvittaisiin. Ja nyt avaus tuli myös kokoomuksen puolelta. [Sofia Vikman: Se on meille ihan tuttua!] Voisin itsekkin uskoa, että se olisi mahdollista.

Kun katson tätä selontekoa, niin täällä on muutakin uutta: Suomi rakentaa vahvempaa ja vaikuttavampaa EU:ta. Jos tämäkin käy teidän hallituskumppaneillenne — vahvempi ja vaikutusvaltaisempi Euroopan unioni — niin miksipä eivät sitten myös määräenemmistöpäätökset, rouva ulkoministeri? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

15.50 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikman, eivät nämä Yhdysvaltojen toimet ole vain pelkkiä sanakäänteitä. Ne ovat sotilaallista toimintaa kansainvälisen oikeuden vastaisesti, iskuja siviileihin. On uskomatonta, että täällä edelleen käytetään ikään kuin tätä sanapartta, että olisi kyse vain puheista.

On sääli, että ministeri Puisto ei ole täällä paikalla, kun Helsingin Sanomat kirjoitti viikonloppuna siitä, että Suomi on nyt liittynyt Yhdysvaltojen tekoälyliittoumaan. Eikö, ministeri Valtonen, tämä ole täysin ristiriidassa sen kanssa, että riippuvuutta Yhdysvalloista nimenomaan pitäisi myös digitaalisella tasolla purkaa? Nyt me tiedämme, että Kela on siirtämässä dataansa yhdysvaltalaisiin pilvipalveluihin. Vaalitiedon osalta peruutettiin jo. Kyllä tässä pitäisi olla nyt joku semmoinen yhtenäinen linja, miten tätä riippuvuutta aidosti puretaan.

Jos ministeri Valtonen voisi tähän vastata, koska näen, että tämä on myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvä kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

15.51 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurvaltalogiikasta on tänään vähän puhuttu mutta ei ehkä kylliksi, ja emme ole vielä edes puhuneet siitä, mitä pienten ja keskisuurten maiden tulisi tehdä yhdessä. Tähän liittyy tämä Yhdysvallat-riippuvuus, ja oikeastaan koko suvereniteetti, ja kun täällä kysyttiin, onko tämä hyssyttelyä, niin ei tämä ole hyssyttelyä, mutta tämän ei myöskään pidä olla naiiviutta suhteessa Yhdysvaltoihin. Jäänmurtajakauppa — tekijänoikeudet Texasiin. Data — täällä kuullaan, että se on jotain sellaista, mikä ei ole isänmaallista, koska data on se meidän bensa, se öljy Suomelle siviili- ja sotilaspuolella. Siksi, ministeri, kysyn teiltä: eikö pienten ja keskisuurten maiden yhteistyö esimerkiksi Pohjoismaiden kesken ole sitä, että me sovimme esimerkiksi hallitusohjelmatasolla, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan osana data ja tietotaito pysyvät täällä Pohjoismaissa, ja toivottavasti jonain päivänä Euroopan unionissa, mutta valitettavasti Brysselillä on siihen vielä pidempi matka?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Hopsu ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro, ja sitten siirrymme toiseen asiaan.

15.52 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikmanille piti sanoa, että kyllä, Yhdysvalloissa on tapahtunut muutoksia kausien välillä suhtautumisessa liberaaleihin demokratioihin ja suhtautumisessa EU:hun, [Sofia Vikman: Ei kukaan ole kiistänyt Yhdysvaltain muutosta!] ja se pitäisi avoimemmin sanoa.

Venäjä tulee säilymään naapurina, ja on tärkeää, että tarkastelemme pitkäjänteistä linjaamme maahan. Selonteko toteaa, että ”Suomi korostaa tarvetta vastata Venäjän muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan”, ja selonteko toteaa, että ”Suomi edistää kestävästä ja oikeudenmukaista rauhaa Ukrainaan” ja ”Suomi tukee Ukrainaa myös mahdollisen rauhan ja tulitauon saavuttamisen jälkeen ja maan länsi-integraatiossa”. Rauhan aikaansaamiseksi tarvitaan painetta Venäjää kohtaan. Sen tulee tarkoittaa Ukrainan pitkäjänteistä tukea ja tiivistä sitomista EU-rakenteisiin. Se tarkoittaa EU-alueen puolustuksen vahvistamista. Se paineen luonti tarkoittaa talouden pakotteita ja paineen luomista Venäjän taloudelle. Näitä kaikkia toimia tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministerin vastauspuheenvuoro, enintään viisi minuuttia.

15.53 **Ulkoministeri Elina Valtonen:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille erittäin hyvästä keskustelusta. — Ensin tästä meidän Euroopan unionin politiikastamme: Kuten tuossa selonteossa todetaan, Euroopan unioni on meidän tärkein arvoyhteisö ja myös poliittinen viitekehys. Siinä ei ole toistettu kaikkea sitä, mitä meidän aikaisemmassa ulko- ja turvallisuuspolitiikan selonteossa on kirjattu, ja kaikki, mikä siinä on, on sinällään voimassa. Toki tässäkin on puhuttu Euroopan unionista, mutta tuon eduskunnan huomioon sen, että Euroopan unionissa valmistellaan juuri paraikaa myös turvallisuusstrategian päivitystä ja siinä tullaan myös ottamaan kantaa transatlanttisen suhteen uusiutumiseen ja haetaan keinoja sen hallintaan. Suomi on tässä työssä tietysti aktiivisesti mukana.

Meillä tosiaan on hallitusohjelmakirjaus ja myös muistaakseni varsinaisessa selonteossa kirjaus määränemistöpäätöksistä koskien ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, että niitä Suomi tukee ja edistää. Niin kuin ollaan nähty, erityisesti pakotteiden osalta on ollut ikävää, että tämä täysi konsensus on estänyt varsinkin nopean edistymisen meille kuitenkin yhteisesti tärkeissä aiheissa koko Euroopan unionin saralla, ja toivon, että tässä kysymyksessä päästään eteenpäin, mutta valitettavasti Euroopan unionissa on useita maita, joille määränemistöpäätökset eivät käy missään kysymyksessä, eivät edes ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

Sitten käyn näitä eri kysymyksiä läpi:

Edustaja Kalmarin kysyi näistä lannoitteista: Suomi ja Ruotsi laativat tammikuussa kirjeen EU:n komissiolle, jossa vaadimme lisää toimia Venäjän sanotaan taloudellisen liikkumavaran suitsimiseksi, ja siinä toimme erityisesti myös lannoitteet esille, joko niin, että ne kielletään kokonaan, tai ainakin supistetaan niiden määrää, mitä Euroopan unioniin voidaan tuoda. Suomi on ollut aloitteellinen myös siinä, että kaikessa tuonnissa, mitä Euroopan unioniin tulee Venäjältä, sovellettaisiin jonkinlaista tullia — ja tämä myös semmoista mahdollista tulevaisuutta varten, että osin tai kokonaan luovutaan esimerkiksi pakotteista, jos olisi jokin rauhansopimus tai muu. Tämä valitettavasti ei juuri nyt ole näköpiirissä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

mutta sen olisi hyvä olla tässä rinnalla kuitenkin takataskussa. Myös nämä yhteydet itärajalle ja kaikki huoltovarmuuskysymykset ovat meille erittäin tärkeitä. Ne ovat osa Suomen laajaa kokonaisturvallisuuden mallia, jota tämäkin hallitus vie laajasti eteenpäin.

Edustaja Immosen ehdotus tästä kaikkia ministeriöitä koskevasta arktisen osaamisen strategiasta on erinomainen. Meillä itse asiassa erityisesti kaupallisessa yhteistyössä mikä tahansa tuote tai palvelu, joka Suomessa tehdään ja testataan, on arktisesti yhteensopiva. Se on todella semmoinen osaamisen ala, jota voidaan edistää todella teknologisissa ja kaupallisissa yhteistyöhankkeissa mutta laajasti myös politiikassa. Me tosiaan edistetään meidän arktisen turvallisuuden edistämistä niin Natossa kuin Euroopan unionissa, ja Suomi yhtenä seitsemästä arktisesta demokraattisesta maasta on tässä varsin aloitteellinen.

Totean vielä sen, että Euroopan unionista on tulossa 17 miljoonaa nyt tässä ihan ensi kädessä näihin itärajan ja Suomenlahden valvontaan ja tilannekuvan muodostamiseen liittyviin kysymyksiin.

Sitten edustaja Tynkkynen kysyi tästä, ollaanko realistisia USA-yhteistyön suhteen: No, kyllä näkisin, että me hyvin realistisia ollaan. Nyt on niin, että kaikkien otsikoiden taustalla kuitenkin meidän yhteistyö, sekä puolustuspoliittinen turvallisuuden saralla että sitten kaupallisesti ja teknologisesti, etenee käytännössä erittäin hyvin.

Kytken tähän kysymykseen myös tämän, kun sekä edustaja Holopainen että edustaja Honkasalo taisivat kysyä tästä datasuvereniteetista ja toisaalta liittyen tähän Pax Silica -sopimukseen: Se ei lisää meidän riippuvuutta. Me pyrimme kaikin mahdollisin tavoin, kuten myös tässä selonteossa todetaan, laajaan riskienhallintaan siis paitsi datan myös erityisesti kriittisten mineraalien ja eri toimitusketjujen osalta ja tämän lisäksi myös kilpailukykyyn, ja tämän Pax Silican osalta Euroopan unioni todennäköisesti on myös etenemässä. Ruotsi solmi jo sopimuksen, ja me tosiaan tässä aivan viime aikoina. Se avaa meikäläisille yrityksille valtavasti mahdollisuuksia, ja totta kai jatkamme kaupankäyntiä Yhdysvaltain kanssa, mutta samalla kiinnitämme huomiota laajasti, maantiedeneutraalisti, siihen, että emme ole riippuvaisia mistään suunnasta.

Sitten liittyen näihin Lähi-idän kysymyksiin, erityisesti tämä Euroopan unionin ja Israelin assosiaatiosopimuksen jäädytys ja siihen liittyvät kaikki toimenpidekysymykset: No, Suomihan suhtautuu näihin avoimesti, ja olemme tämän kertoneet jo viime kesänä, kun Euroopan komissio meidän aloitteesta valmisteli erilaisia toimenpiteitä sille, miten pysymme siinä kohtaa toisaalta saamaan Israelin lopettamaan sotatoimet Gazassa mutta vastaavasti myös panttivangit vapaaksi, ja tämä koskee tietysti Hamasia. No, nyt panttivangit on vapautettu, ja se, mitä tässä välissä on tapahtunut, on se, että tosiaan ensin oli kahden valtion mallin konferenssi New Yorkissa elokuussa, ja Suomi oli julkilausumassa mukana. Tämän jälkeen heti YK:n UNGA-viikon jälkeen Yhdysvallat ja Israel pääsivät tulitaukosopimukseen Hamasin kanssa, ja sen jälkeen, kun Gazassa on ollut tulitauko, Euroopan unionissa on haluttu antaa työrauha ja pidetty nämä toimet irrallaan. Nyt on kuitenkin nähty, että toisaalta tulitaukokin on Gazassa rakoillut, ja varsinkin Israelin toimet sekä Länsirannalla että myös Libanonin osalta herättävät kysymyksiä, olkoonkin, että tässä Libanon-raiteella on nyt myös toiveikkausta ilmassa sen takia, että neuvotteluyhteys Israelin ja Libanonin hallinnon välillä on avattu, joten haluamme sitä ilman muuta tukea. Esimerkiksi Suomi on ollut ajamassa näille väkivaltaisille siirtokuntalaisille lisää pakotteita, ja nyt toivomme, että se etenee, kun Euroopan unionissa mahdollisesti siihen löytyisi konsensus.

Sitten varjolaivastokysymyksiin, edustaja Eerolalle esimerkiksi: Me ollaan Euroopan unionissa juuri laatimassa tästä laajempaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

koskee erityisesti pienempiä maita, joiden lipun alla usean varjolaivaston alus täällä purjehtii, jotta nämä kolmannet maat osallistuisivat näihin talkoisiin. Nyt viime aikoina paitsi että toki olemme tehneet laajaa poliittista ja oikeuspalveluiden yhteistyötä varjolaivaston kitkemisen suhteen plus tietysti kaikki pakotteet, jotka taustalla ovat, ollaan nähty erittäin aktiivistakin toimintaa Itämerellä kumppanimailta, mukaan lukien Ruotsilta, joka on ottanut haltuun sellaisia aluksia, jotka eivät täytä kriteereitä. Joten uskon, että tämä on erittäin myönteinen kehityssuunta.

Aivan viimeisenä, puhemies, otan kantaa vielä tähän ydinasekysymykseen: Niin kuin hallitus on todennut ja viime viikolla eduskunta tästä keskusteli, Suomen hallitus tuo meidän ydinasepolitiikan pohjoismaiseen linjaan. Muilla Pohjoismailla, jos puhutaan Ruotsista, Tanskasta tai Norjasta, ei ole lainsäädännössä vastaavia rajoitteita ydinaseiden suhteen. Heillä on poliittinen julistus, joka on ikään kuin eduskunnan hyväksymä, ja kun me tässä selonteossa tämä kirjaus tarjotaan, niin meillä on mahdollisuus aivan identtiseen politiikkaan kuin meidän lähimmillä kumppanimailta. [Puhemies koputtaa] Todella mitään laajempaa muutosta meidän ydinasepolitiikkaan ei tältä osin ole tulossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.02.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.43.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Sieltä edustaja Hoskonen, poissa. — Edustaja Hänninen. [Juha Hänninen: Läsna!] — Läsna.

20.43 **Juha Hänninen kok:** Kunnioitettu puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko kuvaa maailmaa, jossa turvallisuus ei ole palannut pysyvään vakauteen eikä ole palaa-massa. Tämä koskee koko Suomea, mutta se erityisen konkreettisesti koskettaa meitä Pohjois-Suomessa. Pohjoisessa turvallisuus ei ole vain käsite, se on rajaturvallisuutta, arktista toimintaympäristöä ja lisääntyntä sotilaallista kiinnostusta lähialueillamme. Selonteko tekee selväksi sen, minkä pohjoisessa tiedämme: Venäjä on pitkäkestoinen, arvaamaton ja aggressiivinen turvallisuusuhka. Tähän uhkaan on varauduttava pitkäjänteisesti myös tilanteessa, jossa sota Ukrainassa joskus päättyy.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen merkitys korostuu entisestään Nato-jäsenyyden myötä. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon muodostaa yhdessä arktisella alueella uudenlaisen turvallisuuspoliittisen kokonaisuuden. Ruotsin rooli Nato-rakenteissa Pohjois-Suomessa ja pohjoismainen puolustusyhteistyö vahvistavat pelotetta siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Tämä ei lisää jännitteitä vaan lisää vakautta. Selonteko on myös selkeä siinä, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Pohjoisessa huoltovarmuus, liikenteen ja energian rakenteet sekä toimitusketjujen toimivuus ovat kriittisiä koko Suomelle. Pitkät etäisyydet ja vaativa toimintaympäristö tarkoittavat, että varautumisen on oltava ennakoitavaa ja realistista. Tässä suhteessa selonteon laaja turvallisuusnäkökulma on aivan oikea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa selkeästi ja vastuullisesti, että Naton pelotteen tarkoitus on säilyttää rauha. Pelotteen tehtävä on estää sotilaallinen painostus ja pitää hyökkäyksen kynnyksen niin korkeana, että hyökkäystä ei tule eikä synny. Tämä on myös Pohjois-Suomen turvallisuuden kannalta olennainen lähtökohta. Samalla tämä täsmäselonteko osoittaa, että pienelle maalle vahva EU ja tiivis pohjoismainen yhteistyö ovat paras turva. EU:n vahvistuva rooli turvallisuudessa, puolustuksessa ja varautumisessa tukee Natoa ja täydentää sitä. Eurooppalaisten suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan on tosiasia, ja Suomen on oltava tässä aktiivinen toimija.

Arvoisa puhemies! Tämä ajankohtainen selonteko antaa realistisen tilannekuvan ja osoittaa suunnan, joka on Suomen kannalta oikea. Pohjoisen näkökulmasta tärkeintä on, että Suomi pysyy johdonmukaisena, vahvistaa liittolaisuutta ja huolehtii siitä, että myös Pohjois-Suomi on kiinteä osa turvallisuusratkaisuja — ei vain maantieteellisesti vaan myös strategisesti. Rauha ja vakaus eivät synny toivomalla, vaan ne syntyvät varautumalla, olemalla valmis ja panostamalla turvallisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaapa hyvä.

20.48 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Suomen ulkopoliittikan julkilausuttu linja on kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen järjestelmän kunnioittaminen — tätä toistavat usein sekä tasavallan presidentti että ulkoministeri, ja kyllä, minäkin ajattelen, että tämä on juuri se linja, jota pitää noudattaa ilman kaksoisstandardeja. Me kaikki tiedämme, että myös ja varsinkin ulkopoliitikassa sanat ovat tekoja, ja tekojen johdonmukaisuus vahvistaa luottamusta. Jos sanoo, että Suomi sitoutuu kansainväliseen oikeuteen, niin se tarkoittaa, että kansainvälisen oikeuden vastaiset iskut tuomitaan myös silloin, kun asialla on Yhdysvallat. Kansainvälistä oikeutta ei voi noudattaa valikoiden riippuen toimijasta. Yhdysvaltoja koskevat samat säännöt kuin muitakin — ei ole mitään ennalta ehkäisevien iskujen käsitettä, johon Yhdysvalloilla olisi erityisoikeus.

Arvoisa puhemies! Suomalaisien luottamus Yhdysvaltoihin on alkuvuoden kyselyiden mukaan romahtanut. Esimerkiksi Evan tuoreen kyselyn mukaan 73 prosenttia suomalaisista on nyt sitä mieltä, että Yhdysvallat on epävakaa ja arvaamaton. Kaksi vuotta aiemmin näin ajatteli vain 35 prosenttia. Muutos on poikkeuksellisen suuri ja nopea. Suomalaiset näkevät sen, mitä Suomen ulkopoliittinen johto ei halua edelleenkään julkisesti myöntää ja jota ei tässä selonteon päivityksessäkään aukikirjoiteta. Yhdysvallat on laajentumishaluinen, röyhkeä suurvalta, joka ei kaihda mitään keinoja intressiensä saavuttamiseksi. Trumpin hallintoa kiinnostaa etupäässä omien kauppapoliittisten ja yhdysvaltalaisien suuryhtiöiden intressien maksimointi globaalisti — näin esimerkiksi Grönlannissa, Iranissa, Venezuelassa ja Gazassa. Luonnonvarat halutaan riistää hinnalla millä hyvänsä, ja kahdenkeskiset diilit kiinnostavat ohi sääntöpohjaisen järjestelmän. Yhdysvaltojen tavoitteena on lietsoa eripuraa Euroopan sisällä ja vastustaa avoimesti Eurooppaa. Tämä tulee ilmi lukemalla niitä poliittisia strategioita, joita Yhdysvaltojen hallinnosta on viime aikoina tullut. Kaikki sanotaan julki, ja tätä ideologiaa myös jalkautetaan Euroopassa tukemalla paikallista äärioikeistoa sen pyrkimyksissä nousta valtaan. Hanke epäonnistui Unkarissa, mutta samaa yritetään myös muualla.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä olen ihmetellyt jo pitkään, miksi meidän analyysimme Yhdysvalloista on niin ohutta. Kun kaikki on ollut ennakoitavissa ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

nähtävissä jo Trumpin ensimmäisellä kaudella, miten voi olla, että suomalaiset päätöksentekijät eivät ole paneutuneet esimerkiksi Project 2025 -ohjelmaan, jota Trumpin toisella kaudella toimeenpannaan vauhdilla? Entä miten voi olla, että me ikään kuin olemme täysin unohtaneet Trumpin masinoiman Capitolin väkivaltaisen hyökkäyksen loppiaisena 2021? Kaikki oli nähtävissä jo tuolloin, mutta silti vielä vuosi sitten, kun Trump ensimmäisen kerran uhkasi avoimesti YK:n peruskirjan vastaisesti Grönlantia ja Tanskaa, meidän ulkopoliittinen johtomme kehotti olla tarttumatta joka sanaan ja ymmärtämään, että Trumpin kohdalla puheet ovat puheita — eivät olleet.

Arvoisa puhemies! Ulkopoliitiikan kaksoisstandardit koskevat tietenkin myös Israelia, jota ei tällä hetkellä pidättele enää mikään. Väkivalta Länsirannalla on kiihtynyt äärimmäisyyksiin asti, ja Libanonin miehitys etenee. Etelä-Libanonista on kehittymässä hyvä vauhtia uusi Gaza, kun siviiliväestöä evakuoidaan massoittain ja pommituksissa ei kaihdeta siviilikohdeita. Silti sekä EU että Suomen ulkopoliittinen johto lähinnä vaativat passiivissa eskalaation vähentämistä mutta eivät edelleenkaan ole valmiita tuomitsemaan Israelin toimia. Auki on jäänyt myös se, mikä Suomen kanta on EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen jäädyttämiseen. Jossain vaiheessa Suomen kanta tuntui olevan jopa jäädyttämisen vastustaminen, tämä viime kesänä. Tänäankään emme saaneet tähän kysymykseen ulkoministeri Valtoselta vastausta, vaan hän sanoi, että Suomi suhtautuu asiaan avoimesti. Myös suhteessa Israeliin tuntuu, etteivät Suomen ulkopoliittisen johdon kannat seuraa kansalaisten mielipiteen muutosta Euroopassa. Jo yli miljoona eurooppalaista on allekirjoittanut eurooppalaisen kansalaisaloitteen assosiaatiosopimuksen jäädyttämiseksi. Mikä on Suomen vastaus EU:n kansalaisten vaatimukseen? Entä mikä on se foorumi, jolla Suomi aikoo ilmaista arvopohjaisen realisminsa arvopohjan tai realismin sen paremmin? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho.

20.54 **Johannes Yrttiaho vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen ajankohtaiselonteossa todetaan, että Suomi pitää tärkeänä tiivistä vuoropuhelua ydinasepolitiikasta läheisten liittolaistemme kanssa ja että Suomi on valmis tarkastelemaan uusia yhteistyömuotoja ydinasepolitiikassa. Hallitus jättää kuitenkin kertomatta, mitä nämä ydinasepolitiikan uudet yhteistyömuodot voisivat olla. Minäpä kerron. Kun puolustusministeri Antti Häkkänen jo ydinenergialain lähetekeskustelussa viime viikolla viittasi kaksikäyttöisiin F-35-hävittäjiin, niin ei tarvitse olla ruudinkeksijä ymmärtääkseen, että jatkossa Suomi mahdollisesti osallistuu sotilasliitto Naton niin sanottuun ydinaseiden jakopolitiikkaan. Ennen puolustusministeri Häkkästä vain yksi suomalaispoliitikko on väläyttänyt Suomen mahdollista osallistumista ydinaseiden jakopolitiikkaan, ja se oli pääministeri Sanna Marin vuoden 2022 huhtikuussa, jolloin Suomen Nato-jäsenyysprosessi oli jo alkanut.

Mistä on kysymys? Jos Suomi todellakin tekee päätöksen osallistumisesta Naton ydinaseiden jakopolitiikkaan, se tarkoittaa, että jossakin vaiheessa Suomi muuttaa aiempaa tilaustaan F-35-hävittäjistä ja päättää Britannian tapaan tilata osan koneita, jotka soveltuvat myös ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön eivätkä siis vain konventionaalisten aseiden käyttöön. Britannia teki uuden tilauspäätöksensä viime kesänä ja muutti aikaisempaa tilaustaan. Suomalainen media on tosin pääosin vaiennut Britannian päätöksestä tilata 12 kappaletta myös ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvaa hävittäjää. Suomen alkupe-
räisessä tilauksessa kyse oli F-35A-koneista, jotka eivät ole niin sanottuja kaksikäyttöko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

neita. Ydinaseiden jakopolitiikkaan osallistuminen tarkoittaisi, että osa tilattavista koneista olisi F-35AS-hävittäjiä, joiden käyttöön myös koulutettaisiin osa suomalaisista hävittäjäälentäjistä. Näinhän on tehty niissä viidessä eurooppalaisessa maassa, joihin Yhdysvallat on sijoittanut taktisia ydinaseitaan, ja Britannia on siis tulossa kuudes eurooppalainen maa, joka näin tekee. Kyse on siis Yhdysvaltain taktisista ydinaseista, joiden kuljetus ja käyttö tapahtuu näiden maiden omilla amerikkalaisvalmisteisilla hävittäjillä ja tehtävään erikseen koulutettujen näiden maiden omien hävittäjäälentäjien voimin.

Meidän olisi hyvä kuulla täällä eduskunnassa erityisesti puolustusministeri Häkkäselältä, joka siis valitettavasti ei ole täällä paikalla, suunnitteleeko myös Suomen hallitus ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvien hävittäjien hankkimista ja aikooko Suomi kouluttaa osan suomalaisista hävittäjäälentäjistä ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön. Kysyin ulkoministeri Valtoselta tätä aiemmassa keskustelussa, mutta hän ei vastannut. Myös SDP:n puheenjohtaja, edustaja Antti Lindtman on useampaan kertaan viitannut kaksikäyttöisiin hävittäjiin ja pohtinut myöskin sitä, missä järjestyksessä tällaisten koneiden hankintaa koskeva päätös voisi Suomessa syntyä. Olisi tärkeää kuulla myös todennäköisen tulevan pääministerin, edustaja Lindtmanin kanta, mitä mieltä hän on Suomen osallistumisesta Naton ydinaseiden jakopolitiikkaan ja mahdollisten kaksikäyttöhävittäjien hankintaan, johon puolueen edellinen puheenjohtaja ollessaan pääministerinä viittasi jo vuonna 22.

Puhemies! Hallitus sanoo ajankohtaisselonteossaan, että Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana. Selvällä suomen kielellä hallituksen ilmoitus tarkoittaa sitä, että Suomi sallii ydinaseiden sijoittamisen Suomen alueelle sodan aikana ja ilmeisesti myös olosuhteissa, joita voi luonnehtia ei-rauhantilaksi mutta ei vielä sodaksi. Lainsäädännössä on nykyisin runsaasti termejä, joilla kuvataan erilaisia kriisitilanteita, poikkeustilaa, puolustustilaa, hybridiuhkia, alueloukkauksia, aseellista hyökkäystä tai sotaa tai näiden uhkaa tai jälkitilaa. Tämä ydinasekiellon rajaaminen rauhanaikaan jättää tarkoituksella tämentämättä koko tämän rajankäynnin sodan ja rauhan välillä.

Puhemies! Kun eduskunta kävi lähetekeskustelun ydinasekiellon poistamisesta nykyisestä ydinenergialaista viime viikolla, pidin tärkeänä, että lainmuutosta nyt vastustavat sosiaalidemokraatit ja vihreät ilmoittaisivat, ovatko he valmiita ensi vuoden eduskuntavaalien jälkeen palauttamaan takaisin lakiin siellä nyt olevat rajoitukset ydinaseille, jos ne siis nyt kumotaan. Sama koskee tietenkin myös omaa puoluetani vasemmistoliittoa. Jos puolueet eivät nyt ole valmiit sitoutumaan ydinaserajoitteiden palauttamiseen, osoittaako se täällä pidettyjen ydinaseita vastustavien puheiden olevan vain sanahelinää?

Puhemies! Ydinaseet ovat Suomen kohtalonkysymys, eikä keskustelu niistä saisi olla mikään vaalitaktinen väline ainakaan. Puolueiden olisi rehellisesti asetettava kysymys kansanvallan testiin tulevissa eduskuntavaaleissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen poissa, edustaja Antikainen poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Immonen paikalla, tervetuloa.

21.00 **Tomi Immonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Aluksi haluan kiittää ulkoministeriä hyvin laaditusta ajankohtaisselonteosta, joka kuvaa kokonaisuutena osuvasti turvallisuustilannettamme. Kuten on huomattu, turvallisuus ei ole pysyvä vakio, vaan jo parissa kuukaudessa voi tapahtua merkittäviä muutoksia, joiden tapahtumaketjuja parhaatkaan asiantuntijat tai selonteot eivät kykene ennustamaan. Tämä selonteko kuvaa osuvasti nyt Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

men roolia turvallisuuden tuottajana Natossa sekä Suomen erityislaatuista asemaa liittouman itäisenä ja pohjoisena rajavaltiona.

Suomella on jo pitkä matka takanaan osana Euroopan unionia ja sen tuomaa turvallisuusverkostoa. Suomi on ottanut nopeasti paikkansa myös osana Nato-perhettä. Tässä selonteossa huomioidaan myös Suomelle luonnollisen yhteistyön muoto eli pohjoismainen yhteistyö. Myös toinen Suomelle oleellinen ja jatkuvasti merkitystään kasvattava teema, arktinen turvallisuus, huomioidaan selonteossa, mutta vain yhden kappaleen verran. Selonteossa painottuvat luonnollisesti maailmanpoliittisesti pinnalla olevat tapahtumat, kuten Ukrainan sota ja Lähi-idän tilanne. Kuitenkin ottaen huomioon Suomen erityislaatuinen asema Naton liittouman ja Euroopan unionin itäisenä rajamaana täällä pohjoisessa myös arktisen turvallisuuden tulisi yhtä lailla näkyä selonteossa sitä vastaavalla painoarvolla. Otan siihen liittyen esiin muutamia näkökulmia:

Me suomalaiset käytämme mielellämme Suomesta ilmaisia ”kokoaan suurempi”. Arktisen alueen turvallisuudesta puhuttaessa tämä sanonta varmaan pitää paikkansa. Suomen osaaminen arktisella alueella saakin kansainvälistä tunnustusta.

Tässä ajankohtaiselonteossa viitataan arktisen alueen osalta viime marraskuussa laadittuun asiakirjaan ”Ulkoministerin linjaus — Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka”. Siinä todetaan osuvasti: ”Uudessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa joudumme vastaamaan sekä taloudellisten että sotilaallisten jännitteiden kasvuun. Emme voi enää ajatella, että arktinen alue olisi erikoisasemassa, kansainvälisten turvallisuuspoliittisten jännitteiden ulkopuolella.” Tähän toteamukseen on helppo yhtyä. Edellä lukemani lauseet kirjoitettiin marraskuussa, ja jo pari kuukautta myöhemmin otsikoihin nousee Grönlanti. Presidentti Trumpin puheet liittyen Grönlantiin olivatkin selkeä esimerkki siitä, että jännitteet ja suurvaltojen intressit alueella ovat vahvasti kasvamassa. Kilpajuoksu arktiselle alueelle tuo mukanaan uusia toimijoita ja uudenlaisia haasteita mutta avaa myös uusia mahdollisuuksia Suomen kaltaiselle arktiselle osaajalle.

EU-komissio ilmoitti aloittavansa myös arktisen alueen politiikkansa tarkastelun. Mielestäni Suomessa tulisi toimia nyt samoin. Valtioneuvoston tulisi laatia kaikkia ministeriöitä koskeva ja yhteistyössä laadittu strategia, joka esittelee myös konkreettisia keinoja, joilla Suomen etuja maailmalla voidaan edistää arktiseen alueeseen liittyen. Tässä selonteossa mainitaan, että arktinen alue ja siihen liittyvä osaaminen ovat Suomelle mahdollisuuksia. Näitä ylimalkaisesti kuvattuja mahdollisuuksia toivoisin näkeväni konkreettisina esimerkkeinä. Milloin olisi ajankohtaista, että ulkoministeriö kokoaisi yhteen ainakin puolustusministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön ja ne laatisivat yhdessä Suomelle ministeriöiden rajat ylittävän strategian, joka purkaa konkreettisiksi tavoitteiksi ja hankkeiksi sen korkealle arvostetun niin sanotun suomalaisen arktisen osaamisen? Olisiko nyt aika purkaa nuo ylevät ilmaiset arktisesta osaamisestamme kiloiksi ja kappaleiksi ja kuvata Suomen osaaminen tuotteina, joita Suomi haluaa edistää kaikilla kansainvälisillä foorumeilla teollisuuden hankkeissa, yrityksissä ja myös poliittisissa organisaatioissa? Siksi tälle työlle olisi tilausta, että me kaikki vaikuttaisimme samojen tavoitteiden edistämiseksi omissa työtehtävissämme.

Arvoisa puhemies! Ajankohtaiselonteko on aina aikansa tuote. Se elää vain lyhyen hetken. Nykyiset nopeat muutokset ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä ovat osoittaneet sen, että vain jatkuva arvaamattomuus ja suurvaltojen välinen kilpailu ovat keskeisiä ja pysyviä ominaisuuksia nykyisessä turvallisuusympäristössä. Pienet maat uh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

kaavat jäädä jalkoihin. Siksi Suomen tulee tämän myllerryksen keskellä olla sisäisesti entistäkin yhtenäisempi ja keskittynyt omiin vahvuuksiinsa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.05 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä illan aikana on monta puheenvuoroa ollut siitä, kuinka ennalta arvaamaton tämä maailma tänä päivänä on. Suurvaltaitsekkyyks on vallannut alaa erittäin paljon viime kuukausina ja vuosina, ja sen näkee, kun katselee tuonne eri puolille maailmaa, mitä kaikkea se tuo tullessaan. Sen vuoksi meidän pitää yrittää löytää siihen vastauksia.

Minä sanoisin, että nämä kaksi meille erittäin tärkeitä kokonaisuutta liittyvät siihen, että Euroopan unioni ja Pohjoismaat ovat niitä alueita, joitten kanssa meidän pitää syventää työtä. EU on joka tapauksessa tämmöinen vakauden ja turvallisuuden yhteistyöorgaani, ja tässä erittäin tempoilevassa maailmanpoliittisessa tilanteessa me tarvitsemme tämmöisiä kumppaneita. Tässä mielessä EU:n päätöksenteon vahvistamisen, jota ministeri Valtonenkin hyvin tässä kuvasi, on meille oltava keskiössä. Me tarvitsemme nopeaa ja tehokkaampaa päätöksentekoa. Sen ovat osoittaneet Ukrainan sotaan liittyvät kysymykset. Tämä suuri yksimielisyysvaatimus ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä jarruttaa meidän päätöksentekoa ja samalla myöskin meidän vaikutusvaltaa niissä tilanteissa. Meillä on sisäisiä haasteita sen osalta, niin kuin tämä selonteko hyvin tässä kuvaa. Sitten kriisin keskellä me pystymme tekemään ratkaisuja EU-tasolla, mutta siltikin ne vievät aina kauan aikaa, ja tässä mielessä on helppo tukea sitä tavoitetta, että me tätä määränemmistöpäätöksentekoa ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä viemme EU:ssa voimakkaasti eteenpäin. Pohjoismaisella tasolla kyllä näillä lähi-Pohjoismailla, niin kuin tässä selonteossa tuodaan hyvin esiin, on entistä suurempi merkitys, ja kun ollaan täällä pohjoisella pallonpuoliskolla ja arktisella alueella lähellä, niin siinä korostuu vielä erityisen paljon se kysymys. Grönlanti-kysymystä ei voi jättää taka-alalle, ja sen luonnollisesti Pohjoismaita täytyy yhdistää, ja meidän täytyy olla Tanskan tukena tässä kysymyksessä.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten on tämä ydinasekysymys, joka täällä selonteossa mainitaan, jos sijoittaa ydinaseita rauhanaikana alueelleen. Tässä kun tätä ydinasekysymystä on käsitelty monessa yhteydessä tätä ennen, on käsitelty Nato-prosessin aikana, kun Nattoon haettiin, DCA-sopimuksen tekemisen yhteydessä — aiemmissa selonteoissa tämä ei ole noussut esille — ja nyt viime aikoina on sitten noussut, että pitää lainsäädännöstä poistaa nämä rajoitteet, niin näissä prosesseissa tämän viimeisen parin vuoden aikana, kolmen vuoden aikana, ne eivät ole olleet esteenä. Tässä mielessä voi kysyä, miksi ne eivät nouseet sillä tavalla esiin kuin pitäisi olla. Ydinase ja sen sijoittaminen ja kuljettaminen, liikuttelu, on niin valtava kysymys kaiken kaikkiaan, että se vaatii lainsäädäntöä. Voi sanoa, että meillä on täällä salissa pienemmistäkin asioista päätetty ja sille lainsäädännölle rajoja tehty, ja ydinaseet ovat sellainen asia, jossa nimenomaan lainsäädäntöä tarvitaan. Voi kysyä, pitääkö sitten ruveta miettimään DCA-sopimuksen avaamista tältä osin, niin kuin Tanskan ja Norjan osalta on siellä mainittu ydinaseitten osalta. Me joudumme tätä asiaa katsomaan, ja itse näen erittäin tärkeänä, että ydinaseista olisi selkeitä lainsäädännöllisiä rajoitteita ja se nähtäisiin täällä niin isoksi kysymykseksi, että me pystyttäisiin se tekemään yhdessä.

Arvoisa rouva puhemies! Näen huolestuttavana semmoisen kehityksen, että ulko- ja turvallisuuspolitiikassa meille alkaa syntyä tämmöisiä railoja, jotka eivät ole hyviä. Pitäisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

pyrkii koko ajan siihen tilanteeseen, että ne kysymykset ratkotaan yhdessä, ja mihin sitten päädytäänkin aina, niin päätettäisiin se yhdessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo poissa, edustaja Skinnari poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, tervetuloa. [Anna-Kristiina Mikkonen: Kiitos!]

21.10 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston ajan-kohtaiselonteko ulko- ja turvallisuusympäristön muutoksesta on tärkeä ja selkeä selonteko, täydennys muuttuneen turvallisuusympäristön tilasta. Valta, voima ja kilpailu sekä muureneva sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä — miten varautua tähän ennakoimattomaan maailman jatkuvaan muutokseen? On syytä kiinnittää erityistä huomiota riskienhallintaan, varautumiseen, kilpailukykyyn sekä kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän vaalimiseen ja vahvistamiseen.

Euroopan vastuu omasta maanosastaan vain korostuu entisestään. Onhan EU Suomen tärkein arvo- ja turvallisuusyhteisö. Myös Natoa on kehitettävä entistä eurooppalaisemmaksi. Suomen kannalta oleellista on myös muistaa se, että Suomen itäraja ei ole vain Suomen vaan EU:n ja Naton itäraja myös.

Globaalin politiikan muutokset ja geostrateginen kilpailu heijastuvat voimakkaasti talouteen. Monenvälistä järjestelmää haastaa joidenkin turvautuminen yksipuolisiin toimiin. Uhka kauppasodasta tulleineen on aidosti läsnä. Teknologinen kilpailu kovenee. Kriittiset raaka-aineet sekä teknologiat vaikuttavat aiempaa selvemmin globaaliin vaikutusvaltaan, kilpailukykyyn, strategiseen asemaan sekä turvallisuusintressien suojaamiseen. Suuri keskinäisriippuvuus tekee kokonaisia kansakuntia haavoittuvaksi, ja toisaalta protektionismi nostaa päätään. Kansalaisten pitäminen mukana talouden ja teknologian murroksessa on myös osaltaan turvallisuuskysymys.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johdetaan arvopohjaisella realismilla. Niin diplomatialla kuin tiedustelulla on entistä suurempi painoarvo ja merkitys yhtenäisen tilannekuvan ja ennakoivan ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Aikaamme leimaavat geopoliittinen epävakaus, hybridiuhat ja yhteiskuntiemme lisääntyvä haavoittuvuus. Suomeen kohdistuu vaikuttamista ja ilmatilaloukkauksia, ja varjolaivasto seilaa Itämerellä. Laajalaista vaikuttamista, kriittisen infrastruktuurin kyber-, hybridi- ja sabotaasitoimia, on jo havaittu laajalti Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Poliittisen tuen lisäksi Ukraina tarvitsee sotilaallista, taloudellista, humanitääristä sekä materiaalista tukea. Tuen jatkaminen Ukrainalle on tärkeää, kuten myös pakotteiden jatkaminen Venäjälle. Suomi on ollut mukana perustamassa hyökkäysrikosta käsittelevää erityistuomioistuinta sekä Euroopan neuvoston yhteyteen yleissopimuksella perustettavaa Ukrainan kansainvälistä vaadekomissiota osana prosessia, jossa perustetaan kansainvälinen korvausmekanismi Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamien vahinkojen ja korvausvaatimusten käsittelyyn yhteistyössä Ukrainan kanssa. Kansainvälisen korvausmekanismin on tarkoitus koostua kolmesta osasta: ensimmäinen osa on hyökkäyssodan aiheuttamia vahinkoja koskevia korvausvaatimuksia tallettava vahinkorekisteri, toinen osa korvausvaatimuksia arvioiva ja niistä päättävä vaadekomissio, ja kolmas osa olisi rahasto, josta taas korvaukset maksetaan. Vaadekomission perustamisen myötä Euroopan neuvoston yhteydessä toimiva Ukrainan vahinkorekisteri ja sen toiminnot sulautetaan vaadekomissioon. Ukrainan kestävä rauha tarvitsee myös jatkuvaa pitkäkestoista panostusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

pelotteeseen. Suomi hyödyntää omassa varautumisessaan Ukrainan oppeja yhteiskunnan kriisinkestävyydelle.

Arvoisa puhemies! Transatlanttisessa toimintaympäristössä ennakoimattomuus, Amerikka ensin -lähestymistapa, halu puuttua muiden, jopa Euroopan valtioiden, sisäpolitiikkaan sekä aiempaa suurempi valmius sotilaalliseen voimankäyttöön ovat luoneet ennennäkemättömän jännitteen kansainväliseen toimintaan. Tuntuu uskomattomalta, että vielä muutama kuukausi sitten pohjoismaisessa yhteistyössä oletimme suurimman kysymyksen olevan Grönlannin kaltaisten itsehallintoalueiden edustusoikeus Pohjoismaiden neuvostossa. Evan vastajulkaistun tutkimuksen mukaan suomalaiset haluavat ulkopoliitikassa nykyistä enemmän yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian kanssa. Kaksi kolmesta suomalaisesta on sitä mieltä, että yhteistyön Pohjoismaiden kanssa tulisi painottua Suomen ulkopoliitikassa nykyistä enemmän. On panostettava liittolaisuuksiin ja erilaisiin kumppanuuksiin, jotka täydentävät toisiaan. Pohjoismaat ovat aiempaa selvemmin Suomen kaikkein läheisimpiä yhteistyökumppaneita. Pohjoismainen yhteistyö on tiivistynyt merkittävästi, ja siihen suhtaudutaan prioriteettina kaikissa Pohjoismaissa. Yhteistyön edistymistä on nähty muun muassa puolustuksen, kokonaisturvallisuuden, liikenteen, infrastruktuurin sekä arktisen alueen osalta. Yhä useammat valtiot ovat havahtuneet arktisen alueen merkitykseen ja halunneet lisätä läsnäoloaan siellä. Arktinen alue liittyy erottamattomasti niin Euroopan turvallisuuteen kuin transatlanttisen alueen yhtenäisyyteen.

Arvoisa puhemies! Viimeaikaiset ei-toivotut kehityskulut korostavat entisestään pohjoismaisen ja eurooppalaisen yhteistyön merkitystä. Tarvitsemme luotettavia, vakaita kumppaneita. Ylipäätään tarvitsemme tiiviimpää yhteistyötä varautumiseen, puolustukseen, huoltovarmuuteen, kriittiseen infraan sekä henkiseen kriisinkestävyyteen liittyen. Suomi toimii osaltaan suunnannäyttäjänä Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaana ohjelmallaan Pohjoismainen kokonaisturvallisuus, joka painottaa tiiviimpää pohjoismaista yhteistyötä varautumiseen, puolustukseen, terveysturvallisuuteen, huoltovarmuuteen, kriittiseen infraan, henkiseen kriisinkestävyyteen, demokratiaan ja luottamukseen. Tavoitteena on entistä koordinoitumpi ja kriisinkestävämpi Pohjola, jolla on paremmat valmiudet vastata tulevaisuuden haasteisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen poissa. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

21.17 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä ajankohtaisselonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta täydentää sitä ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa, jonka hyväksyimme tässä salissa vain kaksi vuotta sitten. Se kertoo hyvin siitä, kuinka maailma todellakin on nopeassa muutoksessa. Siitä kertoo myös se, kuinka tässä 24-sivuisessa selonteossa sanat ”muutos” ja ”muuttuminen” esiintyvät 24 kertaa, siis jokaisella sivulla, ja lisäksi sen päälle puhutaan ”murroksesta” kahdeksan kertaa. Valitettavasti ei ole näkyvissä, että tämä muutos ja murros hellittäisi. Päinvastoin toimintaympäristön epävarmuudet jatkuvat myös tulevaisuudessa.

Selontekoon on nostettu Euroopan turvallisuustilanteeseen vaikuttavat Venäjän pitkäkestoinen uhka, Ukraina Euroopan turvallisuuden avainkysymyksenä ja sota Iranissa. Näiden lisäksi myös Palestiinan tuhoaminen, pommitukset Etelä-Libanonissa, sodat Sudanissa ja Syyriassa sekä lukuisat muut sodat ja konfliktit ympäri maailmaa heijastuvat kaikkiin Eurooppaan kuin kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän toimivuuteen. Maail-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

manlaajuinen turvallisuus- ja demokratiatilanne on heikentymässä. Nykyhetkessä on monia historiasta tuttuja huolestuttavia kehityskulkuja: demokratian rapautumista, autoritäärisyyden vahvistumista ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän murenemistä.

Erityisesti suurvaltojen, kuten Kiinan ja Yhdysvaltojen, toiminta haastaa liberaalia demokratiaa ja kansainvälisiä sopimuksia. Aiemmin luotettavana ja vakaana kumppanina pidetty Yhdysvallat ei enää ole sitä. Sen sijaan olemme tilanteessa, että aamuisin herätessä saa jännittää, mitä Yhdysvaltojen presidentti on sanonut tai tehnyt meidän yön aikana ja kuinka tämä heijastuu koko maailmanpolitiikkaan ja turvallisuuteen. Ei olekaan ihme, että kyselyissä suomalaiset luottavat yhä vähemmän Yhdysvaltoihin, kun taas ulkopoliittisen johdon luotto on edelleen yllättävänkin vahvaa.

Euroopan ja EU:n rooli korostuu tilanteessa, jossa Yhdysvallat on muuttunut epävarmemmaksi liittolaiseksi. Tarvitaan Euroopan vahvempaa puolustuksellista itsenäisyyttä ja tiiviimpää keskinäistä yhteistyötä. Tässä Suomen tulee olla aktiivinen.

Arvoisa puhemies! Sotilaalliset turvallisuusuhat ovat palanneet politiikan areenalle aivan eri tavalla kuin ennen. Samalla myös ei-sotilaalliset turvallisuusuhat, kuten ilmatokriisi ja luontokato, käyvät koko ajan konkreettisemmiksi. Meidän pitää pystyä torjumaan kaikkia näitä uhkia samanaikaisesti. Globaaleita kriisejä, ovat ne sitten sotilaallisia kriisejä tai ekokriisejä, torjutaan parhaiten yhteistyöllä. Siksi kansainvälisen sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen ja monenkeskeisen yhteistyön vahvistaminen on äärimmäisen tärkeää. Helppoa se ei ole tässä ajassa, mutta pienelle maalle se on paras turva, ja siksi Suomen tulee sitä aktiivisesti edistää. Samanaikaisesti on tärkeää vahvistaa niin eurooppalaisia kuin pohjoismaista yhteistyötä.

Pohjoismaisen yhteistyön entistä suurempi merkitys on nostettu selontekoon. Samanaikaisesti hallitus on kuitenkin suhtautunut varsin nuivasti Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston työn pohjana olevan Helsingin sopimuksen uudistamiseen. Tämä ihmetyttää. Tuota sopimusta on viimeksi muutettu 1995, eikä se enää vastaa tämän päivän toimintaympäristöön.

Selonteossa esitetään poliittinen sitoumus, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana ja ettei Suomesta tule ydinasevaltiota. Vihreille tämä poliittinen sitoumus ei ole riittävä, sillä poliittinen sitoumus on aivan liian helppo muuttaa kulloisenkin hallituksen tahdon mukaan. Ydinaseiden maahantuomisen, valmistamisen ja hallussapidon osalta rajoitusten tulee säilyä edelleen lain tasolla.

Lopuksi haluan vielä painottaa sitä, miten sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan kaikkialla maailmassa — Ukrainassa, Gazassa, Iranissa, Sudanissa — tulee tutkia ja niihin syyllistyneet tulee saattaa vastuuseen. Tulkintoja odottaessa kansainvälisen yhteisön on luotava riittävää painetta vääryyksien lopettamiseksi. Tämä on meidän sukupolvemme aika kantaa vastuuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman.

21.22 **Sofia Vikman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Venäjän aggressiivinen ja imperialistinen toiminta on edelleen vakavin ja merkittävin turvallisuusuhka Suomelle. Venäjä pyrkii suurvalta-asemansa ja etupiirinsä palauttamiseen sekä alueensa laajentamiseen. Se muodostaa pitkäkestoisen uhan Suomelle ja koko euroatlantiselle tulevaisuudelle. Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen on jo lisääntynyt Euroopassa, ja valtioneuvoston tuore ul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

ko- ja turvallisuuspoliittinen ajankohtaisseleonteko tunnistaa tämän vihamielisen toiminnan ilmiön.

Ajankohtaisseleonteko myös selkeästi viestii sen, että Suomen toimintaympäristön epävarmuudet jatkuvat mutta Suomi on varautunut hyvin. Tärkeintä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on pitää Suomi ja suomalaiset turvassa.

On tietysti tärkeää, että toimintamme on johdonmukaista, mutta samalla asioita on osattava laittaa Suomen kannalta tärkeysjärjestykseen. Tässä keskustelussa on noussut esiin esimerkiksi Lähi-idän tilanne, ja aivan aiheellisestikin. Sota Iranissa koskettaa Euroopan turvallisuutta. Lähi-idän tilanne on siirtänyt maailman huomiota pois Ukrainan puolustustaistelulta Venäjää vastaan, tuonut Venäjälle taloudellista hyötyä öljyn hinnan nousun myötä, sitonut liittolaistemme voimavaroja ja uhannut heikentää panostuksia Venäjän muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan vastaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomi työskentelee aktiivisesti vahvistaakseen omaa puolustustaan ja rakentaakseen vahvempaa Euroopan unionia ja eurooppalaisempaa Natoa. Vahvempaa turvallisuutta luodaan entistä vahvemman varautumisen kautta.

Arvoisa puhemies! Täytyy vielä tarttua väitteisiin, joita tässä keskustelussa vasemmalta laidalta on esitetty: Toisin kuin vasemmalta on väitetty, me emme ole poistamassa laista kaikkia ydinaseita koskevia rajoituksia. Nyt esitetyn lakimuutoksen jälkeenkin ydinrajat petyvät Suomessa kiellettyinä kaikissa tilanteissa, jotka eivät liity Suomen sotilaalliseen puolustukseen, Naton yhteiseen puolustukseen tai puolustusyhteistyöhön. Lisäksi ajankohtaisseleontekoon on kirjattu, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana. Etulinjamaana me tarvitsemme kuitenkin kaiken saatavilla olevan suojan sotilaallista painostusta vastaan. Senhän vuoksi me myös Natoon liityimme, ja ydinasepelote on Naton viimekätinen pelote, ja sitä tuemme täysimääräisesti, jotta kukaan ei voi meitä sotilaallisesti painostaa ja jotta Suomi petyy jatkossakin rauhan ja vakauden maana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

21.25 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty erittäin hyvää, tärkeää keskustelua tällaisena aikana, kun voi sanoa, että geopolitiittiset ja Euroopan turvallisuuspolitiittiset mannerlaatat ovat tietynlaisessa liikkeessä. Kiitos siis kollegoille yli puoluerajojen ja yli hallitus—oppositio-ajan, ja ennen kaikkea kiitos maan hallitukselle siitä, että tämä ajankohtaisseleonteko ulko- ja turvallisuuspolitiittisen toimintaympäristön muutoksesta on tuotu eduskuntaan, jotta tätä keskustelua on meillä mahdollisuus käydä.

Kun nyt tosiaan ollaan lähetekeskustelussa, niin kannatan tätä puhemiesneuvoston esitystä, ja puolustusvaliokunnan puolesta vakuutan, että tulemme ulkoasiainvaliokunnalle lausunnon toimittamaan toivotussa aikataulussa, niin että ulkoasiainvaliokunta pääsee sitten mietintönsä tästä laatimaan ja eduskunta voi sitten yhdessä keskustelua edelleen jatkaa.

Tosiaan, arvoisa rouva puhemies, on tärkeää, että seleonteko tunnistaa toisaalta ne juuri tässä hetkessä olevat haasteet mutta myös ne isommat kehityskulut, jotka tulevat vaikuttamaan Suomen turvallisuuteen ja ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeisimpiin tavoitteisiin pitää Suomi konfliktien ulkopuolella ja pitää suomalaiset turvassa kaikissa tilanteissa, niin keskipitkällä kuin pitkällä aikavälillä. Suuria muutoksiahan Suomi ei omaan linjaansa joudu tekemään, koska ulkopoliittikkamme ja myös puolustuspolitiikkamme ovat olleet vakaalla pohjalla aiemminkin, mutta on selvää, että esimerkiksi tämän päivän keskusteluissa esillä ollut vaikkapa ydinasepolitiikan muutos Suomen on tehtävä. Olemme nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2026 vp

olleet kolme vuotta puolustusliiton jäseniä ja oppineet sen, että samalla kun tietysti Naton yhteisen ydinasepolitiikan tuoma turva on totta kai maksimaalisesti Suomen turvana, niin voimme omalla toiminnallamme vahvistaa tuota turvaa. Silloin siis sillä, mitä päätämme esimerkiksi oman ydinenergialakimme osalta, voimme vahvistaa omaa turvallisuuttamme vahvistaessamme koko liittokunnan mahdollisuuksia toteuttaa vaikuttavaa ydinasepolitiikkaa ja sen luomaa pelotetta ja siten sen tuomaa turvaa niin Suomelle kuin koko maanosalle ja tälle Pohjois-Atlantin alueelle. Näin ollen puolustusvaliokunta samanaikaisesti siis laatii tuota mietintöä ydinenergiain muutoksesta, ja näin tämä selonteko ja tämä hallituksen esitys toinen toistaan tukien maksimoivat Suomen viimekätistä turvaa, jonka liittokunnassa yhdessä toimimalla voimme saada.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.